
ZBRANI LITERARNI PRISPEVKI LITERARNEGA
NATEČAJA MASKE SO PADLE

DOMIJADA 2022

SKUPNOST DIJAŠKIH DOMOV SLOVENIJE

APRIL 2022

KAZALO VSEBINE

MASKE SO PADLE	6
<i>Alina Žerovnik, Jegličev dijaški dom, Ljubljana</i>	6
MASKE SO PADLE	9
<i>Ema Jan, Jegličev dijaški dom, Ljubljana</i>	9
MASKE SO PADLE	10
<i>Ana Marija Gajšek, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	10
MASKE SO PADLE	12
<i>Živa Kos, Dijaški dom SŠ Izola</i>	12
VDIH.....	13
<i>Nadja Bajde, Dijaški dom Drava, Maribor</i>	13
SOLZE IN RDEČA LICA	15
<i>Renee Leigh Cornelly, Dijaški Dom Drava Maribor</i>	15
MASKE SO PADLE	16
<i>Lara Podgoršek, Dijaški dom Drava Maribor</i>	16
MASKE SO PADLE	20
<i>Patricija Krampelj, Dijaški dom Srednje prometne šole Maribor</i>	20
MASKE SO PADLE	21
<i>Hana Dolinar, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	21
MASKE PADAJO KOT DOMINE	22
<i>Adrijana Nograšek, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	22
MASKE SO PADLE	24
<i>Petra Rotar, Dom Frana Grma, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana</i>	24
BOMO LAHKO KDAJ POVSEM SNELI MASKE?	25
<i>Polona Umek, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	25
KDO MI JE NADEL MASKO? Fantazijska pripoved	26
<i>Petra Vitežnik, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	26
MASKE SO PADLE	38
<i>Mojca Badekovič, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor</i>	38
PRAVI OBRAZ	40
<i>Nena Horvath, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor</i>	40
ŽIVLJENJE V ČASU KORONE	41

<i>Tim Šinko, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor</i>	41
MASKE	42
<i>Lea Vrhovnik, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor</i>	42
ZAKRIT NASMEH	43
<i>Timon Zore, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor</i>	43
MASKE SO PADLE	44
<i>Barbara Zalokar, Dijaški in študentski dom Celje</i>	44
ZAVAJAJOČI OBRAZI	45
<i>Luna Pust, Dijaški dom Nova Gorica</i>	45
MASKE SO PADLE	46
<i>Vanesa Kovač, Dijaški dom GSŠKF Ruše</i>	46
STARO Z NOVIM	47
<i>Živa Antonič, Dijaški dom GSŠKF Ruše</i>	47
IZVORNA DILEMA MASKIRANJA	48
<i>Maša Bogataj, Dijaški in študentski dom Novo mesto</i>	48
DIHAM S PLJUČI	50
<i>Kaja Štukel, Dijaški in študentski dom Novo mesto</i>	50
BREZ ZRAKA	51
<i>Kaja Štukel, Dijaški in študentski dom Novo mesto</i>	51
BREZ NASLOVA	52
<i>Metka Barič Rebolj, Dijaški dom Bežigrad, Ljubljana</i>	52
BREZ NASLOVA	53
<i>Kristina Savič, Dijaški dom Bežigrad, Ljubljana</i>	53
MASKA	54
<i>Karla Majdič, Dijaški dom Vič, Ljubljana</i>	54
SAMO ENKRAT SE ŽIVI	55
<i>Marko Ponjavič, Dijaški dom Poljane, Ljubljana</i>	55
IN MASKE SO PADLE	57
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	57
IZ ZADNIH LET DOBILI NOVE SMO NAVADE	58
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	58
NI MOGEL NIHČE PRED UKREPI SE SKRITI	58
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	58
MASKO SI MORAL NOSITI, KAMOR KOLI HOTEL SI ITI	59
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	59
ANTIGENSKO TESTIRANJE TERJALO JE SVOJE POTRPLJENJE	59

<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	59
SE Z MASKAMI SKORAJ NISMO PREPOZNALI	60
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	60
KORONA BILA JE, KAMOR KOLI SI ŠEL	60
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	60
EPIDEMIJA ZAPRLA JE DRŽAVO	61
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	61
SAMO DA BILO BI TAKO, KOT JE VČASIH BILO	61
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	61
OBDOBJE KORONE ZAENKRAT JE KONČANO	62
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	62
PRAV Z VESELJEM JIH V SPOMINU BOMO LE NOSILI	62
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	62
A TEGA OBDOBJA NIKOLI NE BOMO ZARES POZABILI	63
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	63
DOKONČNO SPOZNALI SMO OBRAZE	63
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	63
»LE NAJ SE NE PONOVI,« BOMO ZDAJ GOVORILI	64
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	64
EDINI ZVEZDNI UTRINEK NA NEBU ZA TO ŽELJO BOMO PORABILI	64
<i>Patricija Preglav, Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor</i>	64
MASKE SO PADLE	65
<i>Nina Štefanič, Dijaški dom Šolskega centra Rogaška Slatina</i>	65
MASKE SO PADLE	67
<i>Katja Oberč, Dijaški dom Šolskega centra Rogaška Slatina</i>	67
NOSIM MASKO, TOREJ SEM	68
<i>Lana Furtula, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	68
KRINKA	69
<i>Lea Žlogar, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	69
BITI	70
<i>Lea Žlogar, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	70
SENCA	71
<i>Lea Žlogar, Dijaški dom Tabor, Ljubljana</i>	71
PRIZNAM 1	72
<i>Minea Srpcič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	72
PRIZNAM 2	73

<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	73
ODKRITO	74
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	74
BREZ NASLOVA	75
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	75
BREZ NASLOVA	76
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	76
STRAH	77
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	77
TUJEC	78
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	78
VRTNICA	79
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	79
LEDENA DOBA	80
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	80
BREZ NASLOVA	81
<i>Minea Srpčič, Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana</i>	81
KO BI LE IMEL OČI	82
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	82
NJEN POGLED	83
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	83
PTICA	84
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	84
PESEM SRCA	85
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	85
SVOBODA	85
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	85
NAJVIŠJA PESEM	86
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	86
POLETNO NEBO	87
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	87
CIKEL HAIKUJEV O ŽIVLJENJU IN SEBI	88
<i>Bruno Žižmund, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	88
MASKA	89
<i>Franc Absec, Dom Janeza Boska, Želimplje</i>	89
MASKE SO PADLE	90

LITERARNI NATEČAJ – DOMIJADA 20.22

<i>Veronika Vončina, Dom Janeza Boska, Želimlje</i>	90
MASKE SO PADLE	91
<i>Sara Hozjan, Dom Janeza Boska, Želimlje</i>	91
BREZ MASK	92
<i>Lucija Fric, Dijaški dom Antona Martina Slomška Maribor</i>	92
HAIKU	92
<i>Lucija Fric, Dijaški dom Antona Martina Slomška Maribor</i>	92

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Alina Žerovnik

Mentor: Simon Jeglič

Dijaški dom: Jegličev dijaški dom, Ljubljana

MASKE SO PADLE

»Za legitimnost vseh!« se je slišalo po mestni dvorani.

Na sodnem stolčku je sedela ženska, ki je po besedah župana, ki je v vasi predstavljal vrhovno, sodno in izvršilno oblast, zagrešila huda dejanja.

Zaklical je:

»Njeno življenje ni v skladu z voljo bogov! Njena dejanja so bila bogokletna, kar ne spada v naše dobro mesto. Vsi tu se trudimo živeti tako, da bo našim bogovom všeč, da bodo še naprej skrbeli za naše prebivalce z mehko roko, zato tu ni prostora za bogokletnike. Za legitimnost skupnosti to počnemo, za legitimnost skupnosti se borimo tukaj.«

»Za legitimnost vseh!« so ponovili zbrani vaščani.

Obtožena ženska je strmela v tla, njen srd je pognal rdečico v njen prepoteni in izgarani obraz. Zadrta se je:

»To počnete za svoj ugled, moja dejanja niso nič hujša od vaših!«

Župan je začel jezno sopihati:

»Naša dejanja, naša dejanja, bogokletnica, kako si drzneš grdo govoriti o nas, bogov boječem in pravičnem ljudstvu! V preteklem letu, od prihoda tvoje pojave v mesto, so nas bogovi še premnogokrat kaznovali. Zaradi tebe, grešnica!«

»Od takrat si na oblasti ti!« se je zadrta, da je odmevalo po dvorani.

Ljudstvo je z odprtimi usti obstalo, tudi župan ni vedel, kaj reči.

»V smrt z njo!« je zaklical čez nekaj trenutkov.

Obtoženka je videla, da je njena usoda že vklesana v skalo in da ni več poti nazaj. Ob pogledu na obraze pravičnih, delavnih ljudi v dvorani, je pogoltnila slino in pogledala v tla. Vedela je, da njena dejanja zares niso bila v skladu z zakonikom, ki ga je mesto prejelo od bogov in se

ga nekajkrat ni povsem držala. Obžalovala je svoja dejanja, tako jih je obžalovala, da je pozabila, da jo je v pogubo poslalo mesto samo.

»V smrt z njo!« Samo z ognjem in z njeno krvjo se lahko rešimo jeze bogov, ki jo je povzročila. To jezo bo naš pravičen rod odplačeval še dolgo, še naši sinovi bodo odplačevali dejanja, ki jih je zagrešila ona!«

»V smrt z njo!« je ponovilo ljudstvo.

Sredi množice je vstal moški:

»Kakšna sploh so njena dejanja, jih ji je žal, se je bogovom opravičila?«

Osuplo ljudstvo je v začudenju zajelo sapo in se sunkoma obrnilo proti guverniku. Ta se je ob vseh pogledih nemočno usedel nazaj na svoj stol.

Župan je jezno pogledal enega izmed svojih stražarjev, ki sta upornika v tišini pospremila iz dvorane.

»Vidite, bogovi se nam že maščujejo s podganami od ljudi, s podganami!« je kričal župan.

»Da nadaljujem ...« je vzdihnil in rekel.

»Torej je določeno. Slabega slovesa se bomo očistili danes, na pečini, kot vedno. Izbrali vas bomo sedem pravičnih, ki boste bili priča očiščevanju, ostali boste lahko le gledali sprevod. Potem bomo očiščeni vsega slabega, vsega kar je zagrešila.«

Ko se je popolnoma stemnilo, so po grešnico prišli v ječo, kjer je v tišini k svojemu bogu molila za mirno smrt. Odpeljali so jo ven, kjer so jo čakali ljudje. Ko je s stražarji hodila mimo množice, so vanjo pljuvali, se drli in jo zmerjali. Ljudje so jo čakali na mestnih ulicah pred svojimi hišami. Ko je hodila mimo, je ves čas gledala v tla, ves čas je držala svojo obleko, da je ne bi pohodila in se spotaknila ter padla. Njen sprevod je bil kakor najhujša nočna mora. Bila je deležna zmerljivk, ki jih še nikoli ni slišala, bila je deležna pogledov, ki so žgali v njene objokane oči, bila je deležna dejanj, ki niso bila primerna za mesto, kakršno je bilo njihovo, mesto dobrega slovesa, ki so ga bogovi ljubili.

Njena peklerska pot se je vila vse od mestne hiše do vrha pečine, na kateri so pravični postavili grmado. Ko se je obkrožena s stražarji začela vzpenjati po klancu, je tisti na desni prednjo postavil svojo nogo, ob katero se je spotaknila. Grešnica je padla in si na kamenju potolkla kolena. Obrisala jih je z obleko in s solzami v očeh pogledala drugega stražarja. Njen pogled je bil poln krivde, a poln upanja, v njegovih očeh iskal dobroto, ki je tam ni našel. Ljudje, ki so posmehljivo gledali zadnje korake njenega življenja, so se začeli še bolj režati. Obtoženka od svojih someščanov še ni videla takšnega obnašanja. Sama si je pomagala nazaj na noge in

še bolj zajokala. Ko je hodila naprej, se je ozrla v nebo in v sebi tiho molila. Vedela je, da se iz usode ne more več rešiti, toda upala je na več pravice na drugi strani.

Ko so prišli do vrha hriba, ni več videla ljudi, ki so stali ob poti. Okoli velikega kupa lesa jih je stalo sedem. Sedem pravičnih, kot so jim rekli, ki so bili pripravljene, da jo pošljejo v smrt, da svoje mesto očistijo greha. Zraven kroga pravičnih je zagledala župana, ki jo je smehljaje pozdravil. Izgledalo je, da je bil vesel njene smrti, tega se ni trudil skriti. Pomislila je, da se pravičen moški, ki vodi to mesto, želi spet spoprijateljiti z bogovi, s katerimi niso v dobrih odnosih, zaradi njenih dejanj, toda nekaj ji je govorilo drugače. V sebi je zaslišala glas, ki je podvomil v dobroto mesta. Spet je pogledala sedmerico ljudi, oblečenih v belo in tako utišala notranji glas, ki ga je zaslišala prvič, glas, ki je govoril nasprotno naučenemu.

Stražarji so jo peljali do grmade in jo pospremili gor. Ko je stopala na les, je videla strehe mesta, ki je nikoli ni sprejelo. Videla je mesto, ki jo je danes razočaralo. Na vrhu kupa je stalo deblo, na katerega so jo vojaki tesno privezali. Ob vsem tem je ostala tiho, zavedala se je svojih napak. Privezana je stala na grmadi, ko so pravični spodaj molili k bogovom.

Župan se je med molitvami sprehodil do skale, po kateri je podrgnil dolgo palico. Nastala je iskra in palica se je vnela. Ženska je v županovih očeh, ki so se bleščale v soju ognja, videla samo zlobo, izprijenost, ki je v mestu še ni videla. Ta je počasi prihajal do grmade in ob dvigu rok pravičnih svojo palico vrgel med les. Ogenj se je hitro razširil po celotnem kupu. Pravični, zbrani okoli plamenov, so z navdušenjem gledali ogenj in žensko, ki jo je čakala grozljiva smrt.

Ob gorenju lesa, ki je že zajemal trpečo grešnico, so se smejali, uživali so ob njenem trpljenju, ona pa je v njihovih očeh gledala zrcalo njihove duše. Videla je njihove grehe, ki so bili mnogo večji od njenih, videla je privoščljivost, nezvestobo, nepravičnost in napuh.

V zavedanju prave narave mesta je v smrtni bolečini zakričala:

»V takem mestu ne želim živeti!«

Njene besede so odmevale v ušesih zbranih, ki so se ob krikih ljudi obrnili proti mestu, kjer je zagorela mestna hiša. Ogenj so zagledali še na drugi strani mesta in na tretji in četrti, kjer se je začel širiti po vseh hišah. Uničeval je vse, brez da bi izbiral. Iz pečine so lahko videli beg ljudi in slišali so krike tistih, ki se niso mogli rešiti vročih plamenov. Grozljivi dogodki v mestu pa jih niso ustavili, spet so se obrnili proti goreči ženski, ki je kričala v bolečinah, ki jih je ogenj vžigal v njeno mlado telo. Režali so se ji, polni navdušenja nad njenim trpljenjem. Toda ženska se ni vdala, gledala je pravo mesto, ki ga je od vedno poznala, le videla ni njegove prave podobe. Zdaj jo je videla, skozi zadnje izdihljaje je preko ognjenih zubljev gledala, kako so iz obrazov, na videz pravičnih meščanov, padale maske. Ogenj je talil njihove zaigrane nasmeh, zdaj je na njihovih celotnih obrazih videla prave barve, tako imenovanih, pravičnih.

Bila je prva, ki je videla pokvarjenost, tako rekoč popolnega in bogov boječega mesta. Toda kljub njeni žrtvi, se nič ne bo spremenilo. Kljub padcu njihovih mask bodo svoja prava obličja

zopet zakrili, spet se bodo z lažjo in pretvarjanjem povzdignili na višji nivo in igrali, da so nekaj, kar zaradi svoje prave narave nikoli niso bili in tudi nikoli ne bodo – čeprav se še tako zakrivajo pod svojimi prihuljenimi pogledi in praznimi besedami, s katerimi legitimnosti, ki si je, ne da bi jo razumeli, želijo, ne bodo nikoli dosegli.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Ema Jan

Mentor: Simon Jeglič

Dijaški dom: Jegličev dijaški dom, Ljubljana

MASKE SO PADLE

Maske so padle. Ščit je izginil. Toda kaj je pod njimi? Ali so obrazi, ki so preplavljeni s čustvi, so to skrite osebe, prej vsem očem nedostopne? Zakaj se skrivajo in kaj s tem dosežejo?

V življenju si velikokrat postavimo maske, se ogradimo in zavarujemo pred zunanjim svetom, za katerega mislimo, da nas ne bi sprejel, kakršni smo. Toda te maske nas le omejujejo, nas zaustavljajo pri razvoju samega sebe ter nam stojijo na poti, da postanemo največji, najbolj srečni ter uspešni kot smo v življenju lahko.

Mislim, da v življenju srečamo veliko ljudi z maskami, za katere sploh ne vemo, da jih imajo ali pa se mogoče oni sami tega ne zavedajo. Toda kaj nam maske naredijo, zakaj jih sploh ustvarimo? Mislim, da na nas maska deluje kot ščit, kot neka prepreka in zaščita pred drugimi, saj se sami bojimo stopiti izven ustvarjenega okvirja oz. škatle, ki nas zadržuje. Loči nas od tega, kar lahko dosežemo iz enega in edinega razloga. Strahu. Kaj vse nam strah stori v življenju. Strah je po mojem mnenju ključen za napredek in osebno rast. Mislim, da brez tega čustva ne moremo uspeti ali zablesteti, kot bi lahko. Zato nas torej strah zadržuje in nam onemogoča premakniti se iz ujetega kroga. Toda maska s časom pade. S časom preobremenjujoč strah pride ven in takrat smo srečni. Svobodni. Najboljša verzija sebe. Zakaj pa maske ustvarimo? Z maskami in raznimi zaščitami se obvarujemo od zunanjega preveč kritičnega sveta, za katerega nas je (spet) strah neodobravanja, začudenja in tega, da ne bomo sprejeti, saj mislimo, da smo drugačni. Toda zakaj tako mislimo o sebi? Mislim, da smo takšnega mnenja, saj nas nekaj dela drugačne od tistih, ki so okoli nas, toda ne tudi drugačne od vseh. Res, da na svetu ni nobeden enak drugemu, toda na svetu smo si ljudje podobni. Tako v mišljenju, v izgledu kot tudi v smislu življenja. In zakaj nas je pravzaprav sram biti drugačen. Zaradi strahu.

Kaj se skriva pod masko? Ali je lepo, ali je grdo? Vse tisto, kar je očem skrito in nedostopno, je po navadi najlepše in najslajše. Pod masko se ne skriva grdoba ali malovreden človek, pod masko se skriva čista, nedotaknjena lepota, ki je samo čakala, kdaj jo bo svet videl. Pod masko se tudi skriva tisto, kar nas dela edinstvene, kar nas dopolnjuje in izpopolnjuje. Vse, kar je pod masko, je lepše, kot si lahko predstavljamo, zato je tudi skrito.

Kako pa zares maske padejo? Zakaj se to zgodi in kdaj? Maske so padle. Skrivanje je končano, pronicala je svetloba in na dan je prišla resnica. Mislim, da maske padejo, ko najmanj pričakujemo. Mislim, da je ta dogodek tako neizbežen kot tudi nepogrešljiv. Da se zares osvobodimo in postanemo, kar smo zares, mora maska pasti. Znebiti se moramo pokrivala in se svetu razkriti.

Maske so padle. Ščit je izginil. Toda kaj je pod njimi? Lepota. Pod njimi je nov svet, ki se nam odpira in ki od nas v zameno zahteva le to, da smo iskreni do samega sebe ter da smo najbolj samosvoji ter edinstveni kakor smo lahko. Zakaj padejo? Saj je neizbežno. Brez padca ne moremo nadaljevati naše poti in brez tega ne moremo živeti. Padec je torej zelo zaželen. Če se hočemo v svetu izkazati, moramo pasti, se pobrati ter z dvignjeno glavo hoditi naprej. Takšno je življenje in takšna je lepota.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Ana Marija Gajšek

Mentor: Dragan Abram

Dijaški dom: Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor

MASKE SO PADLE

Vam je kaj znan datum 4. marec 2020? Najverjetneje vam na prvi pogled res ni, če pa rečem, da je bil takrat potrjen prvi primer okužbe z novim koronavirusom, pa se hitro spomnimo začetka epidemije.

Če prevrtimo čas nazaj za dve leti se bomo vsi spomnili, da se je marca novi koronavirus odločil, da obiše tudi Slovenijo. Takrat še nismo virusa tako dobro poznali in nismo vedeli, kako se ga znebiti. Na začetku smo imeli okoli 60 potrjenih primerov okužbe na dan, ker pa nismo poznali virusa tudi nismo znali ravnati z njim in zato smo za 14 dni bili doma. V teh štirinajstih dneh smo opravljali le najnujnejše. Prav nenavadno se mi je zdelo, ko je v trgovinah zmanjkalo stranišnega papirja, kvasa in skoraj vse moke. Ljudje so se pripravljali na najhujše in nakupovali zaloge hrane. Ko smo morali biti doma in je bilo skoraj vse zaprto, je večina ljudi, ki živijo v majhnih stanovanjih, bila zelo zdolgočasena in osamljena. Več kot polovico dneva so bili zaprti v stanovanju, kjer mogoče niso imeli ne človeške in niti živalske družbe. Zagotovo jim je bilo težko, ko so bili »ujeti« v lastna stanovanja. Vsi smo že komaj čakali, da se življenje vrne na stare tirnice brez mask, razdalje in vseh ostalih omejitev.

Potem pa je prišlo zelo dolgo obdobje, ko še je vedno bilo večino stvari zaprtih. Zaprtje šol me ni tako presenetilo, ker so to že napovedovali. Mislila sem si, da bomo doma približno dva tedna, saj so tako napovedali. Njihova napoved pa se žal ni uresničila, saj smo bili doma več tednov in na vidiku ni bilo vrnitve v šolo. Čisto na začetku pojava virusa, so se vsi bolj držali ukrepov, vsepovsod je bil napis ostani doma in podobno. Kasneje pa se ljudje iz najrazličnejših razlogov nismo tako striktno držali omejitev. Če nam ni mar niti zase, zakaj ne pomislimo na svoje bližnje, posebej starejše, ki bi lahko celo umrli ali imeli trajne posledice?

Maske so bile naša nova realnost. Seveda smo se na začetku držali vseh navodil, kako se zaščititi pred okužbo, tudi z nošenjem maske. Kasneje pa je bila tista maska, ki je že bila nošena vsaj trikrat, še vedno v redu za trgovino, pralna maska pa se je oprala enkrat na mesec. Seveda, da ni to prav! Predstavljajte si, da tolikokrat kot uporabite enako masko, uporabite svoje enake nogavice ali spodnjice. Vsi smo se morali držati ukrepov, da bi zaustavili koronavirus in eden je bil nošenje maske, ki je tako nismo marali.

Bila je tudi šola na daljavo. Najprej jutranji Zoom in nato ostale ure. Včasih se mi res ni dalo, ampak sem se zavedala, da če ne naredim danes, bom morala jutri zraven vseh novih nalog, ki jih dobim narediti še staro. Včasih sploh nisem imela volje, da naredim nalogo. Najverjetneje se tudi drugim enostavno kdaj ni ljubilo narediti naloge in potem so iskali izgovore: nisem znal, sem moral narediti nekaj drugega ... Velika verjetnost pa je, da so v tem času gledali telefon ali pa druge naprave. Saj veste, enkrat petnajst minut, pa še potem deset in samo pogledam še sporočila. Nato pa nimaš več časa za nalogo in se sprašuješ, kam je šel ves čas. V prvi karanteni jaz tudi nisem vedela, kam je šel čas. Kasneje sem pa ugotovila, da tistih pet minut na telefonu ni bilo pet, ampak krepko več. Naučila sem se, da če zjutraj ne prižgem telefona, ga ne bom toliko gledala. Ko prižgeš telefon in greš nekaj gledat, te hitro

zamoti kaj drugega. Potem pa ugotoviš, da si petnajst minut gledal slike smešnih mačk. Enako se zgodi, ko gledamo računalnik, iščemo eno stvar, potem vidimo zanimiv oglas ali pa se

zatipkamo in nato gledamo nekaj, česar sploh nismo imeli v mislih. Kar naenkrat pozabimo, kaj sploh iščemo in se izgubimo v virtualnem svetu. Zato se mi zdi pametno, da so stvari, ki nas bi zamotile, damo daleč v stran. Res nisem strokovnjak, vem pa, če bo telefon daleč od mene, ne bom zapravljala dragocenega časa za stvari, ki jih čez nekaj časa tako ali tako pozabim.

Zraven učencev, ki smo se šolali na daljavo, je bil doma tudi veliko delavcev. Za veliko število ljudi je delo na daljavo nekaj novega na kar prej niso bili navajeni. Nekateri so srečni, da delo opravljajo kar od doma, drugi pa so nezadovoljni, saj doma nimajo enakih pogojev za delo. Po mojem mnenju pa bi se oboji strinjali, da je boljše delati od doma, kot pa izgubiti službo. Izguba službe v tem času je bila posledica epidemije oz. virusa nasploh. Zato so nekateri ljudje, ki so prej redno hodili v službo, izgubili svoje delovno mesto in postali brezposelni in če razmislimo o tem, je prav žalostno, da lahko virus, ki ga ne vidimo s prostim očesom, naredi toliko škode. Vendar vseeno mislim, da se nam je uspelo dobro boriti z virusom, čeprav smo izgubili kakšno bitko.

Veliko ljudi je bilo med epidemijo samih, pa ne samo takrat. Veliko je starejših ljudi, ki živijo sami. Pa se vprašajmo, kdaj pred korono smo jih nazadnje obiskali, smo jih kaj poklicali? Verjamem, da ne bomo klicali vseh starejših v naših krajih, spomnimo pa se vsaj tistih članov družine, znancev ali nekoga, ki nima nikogar za pogovor. Tistih deset minut jim bo polepšalo dan, če ne celo tedna. Zdaj lahko tudi pomagamo s klicem, z dostavo živil ali kaj podobnega. Seveda, če imamo čas in lahko to naredimo brez ogrožanja sebe in drugih.

Veliko zdravstvenih delavcev je moralo zelo garati in še garajo. Tisti na oddelkih z virusom morajo skrbeti za paciente, oblečeni v ogromno zaščitne opreme. Verjetno jih je strah, da lahko okužijo domače. Vsi se trudijo po najboljših močeh, da bi pomagali bolnikom ozdraveti. Veliko zaposlenih postavi potrebe pacientov pred svoje. Zaposlena, ki dela v ptujski bolnišnici, je povedala, da so reševalci, ki vozijo bolnike v bolnišnico zaradi drugih poškodb in bolezni, bili na neki točki testirani vsak oz. vsak drugi dan. Že ko pomislimo na testiranje in da nam porinejo palčko v nos, večini ljudi ni prijetno, zato moramo vsi paziti, kljub blažjemu virusu, na sebe in na vse okoli nas, da ne bi zboleli.

Zdaj, ko smo končno iz največje krize, verjamem, da je vsem odleglo, tudi meni je. Ljudje smo tako veseli, da so se ukrepi zmanjšali in da smo dočakali dan, ko je število okužb padlo. Čeprav ni več toliko omejitev, je virus še vedno med nami in je možno, da bo tudi ostal, zato se moramo še vedno paziti. Bil je pravo veselje, ko smo odstranili maske in smo zagledali obraze, ki smo jih prej videvali samo v maskah. Vsem je veliko olajšanje, da so maske končno padle in prepričana sem, da jih ljudje nikoli več nočejo nazaj v svoj vsakdanjik.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Živa Kos

Mentorica: Andrejka Brajko

Dijaški dom: Dijaški dom srednje šole Izola

MASKE SO PADLE

Ljudje smo ranljiva bitja in to ranljivost marsikdo izmed nas težko pokaže. Ranljivost bi opisala, kot nekaj kar človeka pri srcu zelo prizadene. Lahko je to smrt bližnjega, neuresničeni cilji itd. V današnjih dneh je ranljivost težko pokazati navzven, saj se vzame kot šibko točko, to je pa nekaj česar se zelo sramujemo. Menim, da smo ljudje zato, da si pomagamo. Ranjeni smo bili že vsi, saj to je del nas, ampak pred družbo si težko priznamo, zato si raje nadenemo masko. Maska, nekaj kar ni realno. Prekrije nas in naše šibke točke, najhuje pa je, da se je sramujemo. Masko si nadenem tudi jaz, ko pa sem s prijatelji zunaj, jo je kmalu nemogoče sneti. V sebi človek trpi, postane utrujen, če nimamo osebe s katero bi lahko odložili masko. Velikokrat, ko sem v družbi in imam masko gor se ne počutim takšna kakršna bi se morala in to je, da se ne počutim sprejeta tudi če sem. Vesela sem, da imam ob sebi ljudi, pred katerimi sem lahko brez maske. Če priznam, se takrat počutim popolno, kakor da mi nič ne manjka. Poleg teh mask za potešitev naših nepopolnosti, obstajajo tudi druge, za katere menim, da so samo potrata. To so maske navzven npr. pri ženskah stisnjene oblekice.

Smo takšni kakršni smo in sem vesela, da imam napake, saj se z njimi počutim kot pravi človek. Trudim se, da mi pred pravimi prijatelji maska pade.

Naslov dela: Vdih

Avtorica: Nadja Bajde

Mentorica: Maša Šipek

Dijaški dom: Dijaški dom Drava, Maribor

VDIH

"To ni resnično."

"Kaj?"

"To ni resnično."

Pomežiknem. Enkrat, dvakrat. On strmi vame, njegov pogled žge moje oči.

"O čem govoriš?" vprašam, moj glas se malce zatrese in stisnem pesti, da bi se umirila. Dolgi nohti se zarijejo v mehko kožo dlani; zdi se mi, da čutim kapljico krvi, ki mi spolzi po rožnati roki.

Z vsakim vdihom se moj utrip pospeši. Moje oči begajo po praznem, turobnem prostoru in iščejo izhod.

Levo.

Tam so le duhovi mojih upanj.

Desno.

Tam so le solze moje bolečine.

Naprej.

Tam je le on in njegove dlani, pripravljene, da mi zrak iztisnejo iz pljuč. Moji kriki bodo neuspešno poskušali pobegniti iz grla, moji prsti bodo neuspešno grebli po življenju, vitice vdihov bodo umazanijo pospravile v moje nohte, moja kri bo prežeta z neminljivimi besedami upanja, ljubezni in bolečine.

"Dobro veš, o čem govorim."

Prikimam. Ja, seveda vem. Vem, kaj poskuša storiti. Moje možgane želi streti na nešteto ostrih koščkov, moje misli želi spremeniti v mlačno vodo.

"Je resnično," se uprem, moj glas nekako ostane povsem miren, samozavesten.

"Nič se ni zgodilo. Nič nisi videla. Nič nisi čutila."

"Lažeš," zašepetam. Še kar čutim njegove prste med svojimi, njegove ustnice na svojih, njegovo telo v svojem.

Ostro vdihnem. Bolečina se počasi razširi z mojega lica vse do konic las in prstov na nogah. Njegove oči bliskajo od jeze. Ali strahu, morda? Nihče od naju ni prepričan, kaj bi ljudje naredili, če bi maska, ki me duši, duši, da ne morem dihati, maska, ki je polna laži in bolečine ... strgajte jo z mojega obraza, rešite me! Nihče od naju ni prepričan, kaj bi ljudje naredili, če bi vedeli resnico.

Morda bi verjeli meni.

Najverjetneje bi se postavili za njegov hrbet.

"Molči," ukaže in prikimam. Počutim se šibko, uničeno.

Ubogam ga.

Molčim.

Molčim, a z vsakim vdihom postaja težje.

"Ljubica? Si v redu?"

Pomežiknem. Prikimam. Nočem, da mam skrbi.

Poboža me po laseh. Lepe lase imam, dolge in malce valovite, v temi so temno rjavi, toda na soncu izgledajo skoraj rdeči.

"Povej mi, če bo kaj narobe," mi naroči in žalostno zavzdihne. "Tu sem, da ti pomagam.

Lahko mi zaupaš."

Prikimam.

Kako težko je molčati.

Že odprem usta, da bi izblebetala njegove neželjene dotike, ko mi strah stisne grlo in ga uniči na prafaktorje.

Nenadoma sem nezmožna govoriti. Nenadoma sem nezmožna kričati in jokati.

Zato znova prikimam.

Mar sem rastlina?

Počutim se že tako.

Vegetiram, ne živim. Moje srce utripa, čutim ga, toda moje misli ne želijo delovati. Moja glava je polna njegovih dlani in solz. Kamorkoli grem, tam je on. Žimnica, na katero se uležem vsako noč, je njegovo telo, voda, s katero si zjutraj umijem obraz, so njegove besede.

Najhuje je, ko se njegovi prsti skoraj dotikajo mojih.

Če vsaj ne bi bil moj učitelj biologije. Pri laboratorijskih vajah me ne želi pustiti pri miru, približa se mi in me preprečuje, da potrebujem pomoč. Roke se mi tresejo, ko moj tilnik začuti njegov zadah. Vedno diši po sivki in mentolovih bonbonih.

Preden odide, se njegovi prsti rahlo dotaknejo mojih stegen.

Kako močno si želim, da bi lahko dihala.

Spomini vršijo v mojih možganih, zato ne slišim tihega klica v mojo smer. Vsaj ne takoj, nenaden dotik me prisili, da se obrnem.

"Samo," iznenada začne moja tiha, nežna sošolka brez prijateljev in se namršči. "Samo, no, želela sem te vprašati, če si v redu."

Za trenutek ne odgovorim. Živčno si grize ustnico in rokav pulovarja mečka v dlani. Nikdar si ga ne sleče. Včasih sem bila ena od mnogih, ki so jo med odmori ščipale po rokah, tam, kjer smo vedele, da jo bo najbolj bolelo. Solze so se ji prikradle v oči in to nas je le še bolj podžgalo. Počutile smo se neustavljivo, kot da gorimo, neuničljivo. Le kako lahko ubiješ ogenj? Mislile smo, da nas utapljanje lastne žalosti v njeni bolečini naredi srečnejše, boljše. Ne zaslužim si njene empatije.

"Jaz, sem, seveda," takoj prikimam, a se nato ustavim.

Nenadoma jočem.

Njena nežna roka me povleče za vogal, stečemo mimo omaric in se skrijemo v stranišče.

Z nevidno roko pograbim masko okoli svojega obraza, prsti zagorijo ob njenem dotiku, koža se razpara in kri brizgne iz neskončnih ran. Spregovorim, končno mi uspe spregovoriti, čeprav me je strah, tako zelo strah!

Povem ji. Ali pa morda le zajočem na njenem ramenu, nisem prepričana. Dvakrat zvoni in enajst parov nog se sprehodi po ploščicah stranišča. Šele nato znova zadiham.

Diham. Diham.

"Oprosti," zamomljam, in nato znova. "Oprosti."

Odkima. Ve, kaj imam v mislih, in vem, da jo moje dejanje še kar boli. Nezavedno se poboža po levi roki.

"Oprostim ti," reče potihoma in me pogleda v oči. Prikimam.

"Hvala."

Naslov dela: Solze in rdeča lica

Avtorica: Renee Leigh Cornelly

Mentorica: Maša Šipek

Dijaški dom: Dijaški Dom Drava. Maribor

SOLZE IN RDEČA LICA

Ljubiti nekoga, ki te nikoli ne bo ljubil, je drugačna bolečina, saj veš, da te osebe ne moreš imeti in da ona nikoli ne bo ljubila tebe, kakor ti ljubiš njo.

Dan in noč sem jokala in upala, se »uničevala« zate, a nikoli te nisem zmogla sovražiti, čeprav sem se trudila, saj si mi pomenila veliko, osrečila si moje srce.

Tvoj nasmeh bi mi polepšal dan in obvestilo, da sem na telefon prejela tvoje sporočilo, bi me razveselilo. Moji prijatelji so me videli in gledali, kako sem strmoglavila in gorela zaradi tvoje ljubezni. Velikokrat sem žrtvovala svoje duševno zdravje zate, postala sem depresivna.

Toda tvoje ustnice so se počutile tako domače na mojih ustih, tvoje roke so se čutile tako domače na mojih licih, toplina tvojih objemov je bila tako prijetna, tvoji nežni dotiki mojih rok, bokov, lic ... Tvoj glas me je takoj pomiril, tvoje besede pa so predstavljale glas razuma, ko sem bila v stresu.

Še zmeraj se trudim, da bi te sovražila zaradi tega, kar si storila, zaradi bolečine, ki si jo povzročila mojemu srcu, zaradi vročih solz, ki sem jih izjokala po majici moje najboljše prijateljice, ki me je vedno znova opozarjala nate in poskušala pred tabo zaščititi moje srce. Resnično želim nazaj vse solze, ki sem jih izjokala zaradi tebe, a še vedno te pogrešam.

Še zmeraj upam, da se srečava na hodniku, upam, da se mi nasmehneš, kot si se mi nekoč. Osrečila si me. Osrečila si moje srce. Povzročila si metuljčke v mojem trebuhu in že z najmanjšo pozornostjo priklicala rdečico na moja lica.

Vedela sem, da me nikoli ne boš izbrala, vedno sem bila le druga izbira. Vsako noč sem upala, da mi boš rekla, da sem ti všeč, toda to, kar si mi povedala tisti dan ... Tisti dan, ki naj bi bil dober, srečen, ki naj bi pomenil nov začetek. Kar si mi povedala, tisti dan, me je uničilo, zlomilo. Upam, da to bereš, ker ti nikoli nisem mogla povedati, kako se je moje srce zlomilo zaradi tvoje nepremišljenosti. Vem, da ti to, kar sva imeli, ni pomenilo veliko, ampak meni je pomenilo vse. Bilo je posebno, ker sem s tabo lahko jaz bila jaz, pred tabo sem lahko snela svojo masko, ob tebi in zaradi tebe sem se počutila posebno.

Ko sta vidva na tisto noč skupaj uživala v ognjemetu, sem jaz ostala doma. Sama. Sedela sem na kavču ob prižganem televizorju in jokala, obdana z robčki prepojenimi s solzami. Moj obraz je bil umazan od uničenega ličila, madežev maskare in črtala za oči. Vem, da se morda zdim dramatična, vendar je tako hudo bolelo. Zadnje sporočilo, ki si mi ga poslala, se mi vedno znova ponavlja v mislih. Kako naj grem naprej? Tako si me razveselila. In potem si me tako zelo prizadela. Medtem ko sem se počutila otrplo in sem samo sedela in strmela predse, ti je moja prijateljica pošiljala jezna sporočila, misleč, da bo pomagalo. Bolelo me je, bila sem zlomljena, jokala sem, ampak ti si imela njega. Tudi tvoja maska je padla.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Lara Podgoršek

Mentorica: Monika Gajlser

Dijaški dom: Dijaški dom Drava, Maribor

MASKE SO PADLE

Včasih se mi zdi, da imajo ljudje omejen dostop. Do znanja, sreče, življenja, uspeha. Do resnice, do pravice. Verjetno je razlogov zato mnogo, a so kot kaplje v morju strnjeni v celoto, da posameznega ne gre več ločiti od njihovega izkupička. A hkrati so njihove odločitve v pogosto omejeni situaciji vedno svobodna izbira, čeprav se včasih poskušajo izmakniti temu dejstvu, preložiti krivdo. Jaz to prav dobro vem.

Ko tako posedam in od zgoraj opazujem množico posameznikov, ki še nikoli ni zares iskreno spregovorila, me spreleti tisti nenavadni občutek, ko doživiš nerazložljivi občutek usodnosti trenutka. Nihče od petih zelo različnih posameznikov ne ve kako zelo so njihova življenja povezana; samo tiho sedijo in vse kar je videti, so njihove oči, ki krožijo po neustaljenih in neznanih tračnicah. Poskušajo ujeti izraze, a so zakriti pod umetno prevleko, ki krije nos in usta, da ta vdihujejo vedno isti zrak. Verjetno je to tako, kot ljudje podoživljajo vedno iste dni in ko jaz opazujem vedno iste trenutke. Morda je to krivec tistega čudnega občutka, ki me je nepripravljeno objel ob tej sliki čakalnice.

Monotonosti je bilo v preteklem letu še več in to me je tako oslabilo, da sem bila resnično zaprta za štirimi stenami. Ta nemoč, da bi kaj ukrenila, me je počasi razjedala, da bi bila skoraj povsem ujeta. A s toplino dni, sem si povrnila moči, da sem sedaj spet v službi.

Svet sicer še vedno ni v ustaljenem tempu. Ljudje še vedno hodijo okrog z omejenim dostopom in s tistimi smešnimi maskami na obrazu. Čustva pod njimi nastajajo in kopnijo, brez da bi prišla do premiere. Solze na licih izginejo, osuplost postane model za sliko, zehanje pa le dolg trenutek zase. Ampak verjetno je najhuje to, da ostajajo nasmehi skriti.

Težko si predstavljam, kako je biti eden izmed petih v tej moderni mali sobi, polni vrat, belih stolov in manjših miz. A zanimivo je poslušati njihove misli, ki tiho ždijo v prostoru, se pogosto prepletajo in lovijo, čeprav oni to le redko ugotovijo. Vsi se spotikajo ob skupne iztočnice in se srečujejo z mojim imenom. Prepuščeni so meni in sebi, a jaz jim vedno podam vajeti življenja. Na milost in ne milost njihovim dejanjem, saj na koncu o usodi ne odločam jaz, kajti to bi uničilo moj smisel.

Oni šivajo svojo usodo, jaz jo večinoma le pojmujem. Njihove odločitve se prelevijo v trenutke, ki nemo spišejo zgodbe. Zgodbe, ki se od zgoraj povežejo v eno samo.

...

Tukaj sem s teto. Pravzaprav mamino teto, katera je preveč zaposlena z opazovanjem ogledala, da bi ujela moj pogled usmerjen naravnost v fanta pred sabo. On me ne opazi, saj samo naveličano zre v ostale čakajoče. Njegovi lasje temni, kateri zakrivajo pogled na ozadje, izgledajo kot oblačna noč. No, verjetno bi ga lahko kar v celoti označila tako. Na njegovih črnih laseh se občasno pokaže kakšna pika prhljaja, sicer pa je njegova polt bleda, da obraz izstopa kot Luna, s katere težko odvrneš pogled. Če ti slednji že uide, pa torej pristane v črnini, iz katere se vsake toliko zasveti zvezdica. Okolica je nepomembna, ko je on v njej. Njegovo močno telo mirno sedi pred mano in z vsakim vdihom, se njegov prsni koš dvigne kot reka, ki valuje v

mesečini. Njegove močne roke se ritmično premikajo v skladu s tokom besed, ki krožijo po zaprtem prostoru, ki se mi zdi povsem brez zraka.

Pogosto sedi pred mano v razredu. No, pravzaprav ne tako pogosto; samo ko imamo krožek kreativnega pisanja. Sploh ne ve, kako zelo je talentiran. Ob vsaki njegovi stvaritvi, se mi naježi koža. Njegov jezik je mehek, kot njegov globok glas, ki z lahkoto nagovori množico. Pravzaprav, ko govori, ne slišim ničesar drugega. Pravzaprav, že zdaj ko samo sedi, ne slišim ničesar drugega. Niti televizije na steni ne.

Ali pristopim ali ne? Strah me preveva. Večji od tistega, s katerim sem s starši spremljala pandemijo. Rada bi pristopila do njega, spregovorila, vendar ne najdem besed. Sploh pa ne zdaj, ko ne morem niti brati izrazov. Vsi smo kot roboti. Brez izrazov.

Večkrat mi rečejo, da pretiravam. Ampak takšna pač sem, vse večkrat premislim in okrasim. Sploh ne vem, če vidim realnost kot je v resnici? Ampak to zdaj ni pomembno. Pristopiti ali ne pristopiti, je edino vprašanje. Joj, včasih me tako moti, da imamo izbiro.

Izza njegove maske sveti dvoje modrih oči, ki strmita v barvit zaslon. Ko bi jo vsaj lahko umaknil... Ko bi vsaj lahko njegove ustnice prišle do svežega zraka. Ko bi se vsaj sprehodile po njem skupaj z mojimi.

...

Budno poslušam novice na televiziji, medtem ko brezbrizno sedim na stolu v čakalnici. Če sem iskren, mi ni všeč, kam teče tok novic. Vsa ta situacija, me ni motila; sploh pa ne karantena. Bilo je več časa, čeprav manj svobode. Lahko sem igral igrice, pisal, gledal Netflix in predvsem igral igrice. Ko pomislim po drugi strani, nam svoboda ni bila odvzeta, kot pogosto površinsko mislimo. Bila je prisotna, vendar na drugačen način. Takrat si lahko recimo izbiral, ali boš imel prižgano kamero pri pouku in ali boš med njim igral igrice, zdaj pa izbiraš ali boš imel med poukom prižgane možgane in ali se boš med njim igral s peresnico. Takrat si odklanjal pogovor s profesorjem z izgovorom pokvarjenega telefona, zdaj pa privoljuješ v pogovor s sošolcem zavoljo dolgočasnih ur na gimnaziji.

No, lahko pa tudi tega ne počneš. Izbiro imaš vedno, ne glede na to kako je omejena. Ah, ja. Tisto so bili časi...

Pogled mi z ekrana pade na deklet, ki po moji oceni ni starejše od 16 let, torej je vsaj 2 leti mlajša od mene. Ah, sicer pa leta gor ali dol. Luštna je. Ne sicer tako, kot tista, ki vedno znova sedi za mano, a kljub vsemu se k njenim rjavim lasem pod masko komaj vidne pegice pristrčno podajo. Lase ima spletene v dve dolgi rjavi kiti, s konicami katerih se poigrava s prsti. Njene oči nervozno potujejo od fiksirane točke do potujočih postav v statični okolici in nazaj. Verjetno nihče od njih ne opazi, da se njene ustnice pod masko premikajo, ko oblikujejo njej všečno izgovorjavo tujih besed, ki jo je malo prej razglašal novinar na televiziji.

...

Že daljši čas se čutim utesnjeno. Od karantene. Zdaj se mi zdi, da diham isti zrak, takrat pa da živim isti dan. Počutila sem se tako ujetu. Načeloma ne maram pretiranega stika z ljudmi, a moram priznati, da se mi je na koncu že mešalo od samote. Vse zgodbe, vsa življenja na policah, so se zčila v eno in na koncu poosebila moj obstoj. V realnosti sem na koncu preživela le še malo časa, saj se je bilo tako lažje prebijati skozi iste dni. Vse skupaj sem že večkrat želela končati, toda sem se zadržala zavoljo mame, ki je že tako zaradi ločitve dosti pretrpela. Res je imela rada očeta, a verjetno se pač ni obneslo. Sprašujem se, če bi bilo zdaj še lahko drugače.

Te misli, kmalu poje nervoza, verjetno zato ker grem jutri tukaj prvič v šolo. Čeprav sem v Sloveniji že kakšno leto, sem lahko preteklo šolsko leto zaradi pouka na daljavo še vedno hodila na mojo francosko šolo in tako slednjo uradno zaključila v Franciji. Z letom v Sloveniji sem se lahko malo privadila na jezik in vse skupaj. Ampak teden dni nazaj sva z mamo menjali kraj bivanja in zato moram zopet menjati šolo. To me ne moti pretirano, saj se na tisti gimnaziji nisem preveč dobro vklopila. Upam, da bo tu bolje.

Šele zdaj se zavem, da se ves čas igram s kitami. Očitno nervoza očitno vedno tli v meni. Svoj pogled zopet privežem na televizijo. Svojim mislim v takšnih trenutkih vzamem svobodo, s tem da se osredotočim na eno dejavnost. Tako se zopet osredotočim na novinarjev jezik, s čimer pozabim resničnost. Le z usti poskušam nemo izgovarjati izrečene besede.

...

Strmim v svojo postavo, ki se do mojih oči odbija z ogledala. Čeprav je malo bolj okrogla, izgleda trdno in odločno. Na modernem stolu sedim povsem vzravnano, noge pa imam damsko prekrižane pri gležnjih, da more krilo pokriti kolena. Klobuk pokriva večino mojih las, na obrazu pa imam ličila, saj se je treba urediti tudi za krajše odmore.

Jezim se nad tem, kar slišim govoriti moža na ekranu majhne televizije. Številke so visoke, oni pa opuščajo ukrepe, čeprav še ni konec. Še vedno je med nami...

Tako kot je očitno med nami še vedno množica neuglajenih ljudi, ki realnosti ne razume. Njihovi pogledi so namreč preveč svobodnjaški. V mojem podjetju takšnih ne prenašamo. Pred leti je imel sin zaposlenega nekega takšnega svobodnjaka, ki je bil zadolžen za prevajanje in odnose s francosko govorečimi državami. Nič ne rečem; delo je dobro opravil, ampak nosil se je pa tako sproščeno kot tale gospodič v kotu. Pa sem rekla sinu ne, in ga je odpustil.

Preprosto čutim odpor do bradatega moškega, ki s svojih preluknjanih ušes že presrečno odstranjuje masko. Čeprav je sicer primerno urejen, daje uporniški vtis, ki mi ni všeč, saj me spominja na mnoge incidente, ki so jih takšni in podobni uporniki nemeneč se za posledice napravili v skoraj vseh časovnih obdobjih. Tudi zdaj v koroni! Z izgredi so ogrožali javno varnost! Saj ne pravim, da je ta gospodič v kotu eden izmed njih; pravim samo, da me spominja nanje. In da mi ni všeč.

...

Oči umaknem z babnice, ki me je jedla s svojim strogim pogledom. Najraje bi jo kar zagrabil in ji pokazal vraga, ampak se bom zadržal za voljo mojega delovnega mesta učitelja na bližnji šoli. Takšni staromodni ljudje, ki obsojajo vsako malenkost, mi grejo blazno na živce. Eden takšnih mi je uničil življenje. Imel sem ženo, 2-letno hčer in super službo, ampak me je en takšen debil odpustil, kar je vodilo v konec življenja, kot sem ga poznal. Alkohol je začel teči po grlu, bolj kot bi si želel in vse sem zapravil. Tudi ljubko hčer in čudovito ženo Marie. To je bilo pred 13 leti in od ločitve ju nisem videl. Mislim, da sta se takrat preselili k Marijini družini v Francijo, jaz pa sem med tem popival v lokalni nasproti naše hiše, ki jo je kmalu vzela ljuba država zaradi neplačanih dolgov. Potem pa trenutek streznjenja in leta zdravljenja, da sem se pred 3 leti že vrnil v nekdanji ritem življenja. Le da brez ljubezni. Pa še tega je uničila korona, ki me je zaprla v majhno najemniško stanovanje ter me ponesla bliže kozarčkom in stekleničkam in navidezni srečici. Toda tokrat se mi je uspelo upreti. Čeprav je bila moja svoboda verjetno najbolj omejena do zdaj – še v cepljenje so nas skoraj prisilili – so bile moje misli osvobodjene vpliva odvisnosti in so svobodno izbirale dejanja. Začel sem pisati blog o odvisnosti in o boju proti njej, s katerim sem si pridobil precej ugleda v Franciji. Pišem ga namreč v francoščini, saj se tako počutim bolj oddaljen od svojih občutkov in spominov. Sicer pa se na sploh v francoščini izražam bolj uglajeno, kot v materinščini, verjetno zato ker sem si kljub vsemu s slovenščino bolj domač in namenim sprotne iskrenosti v njej.

Od sodelavca sem izvedel tudi, da se je Marie z ne več tako majhno hčerko Ano vrnila v Slovenijo. Ne vem, kako to ve, ampak ni mi še želel povedati vsega. Verjetno je želel, da si sam napišem svojo zgodbo, preden on izda konec. Ampak nisem še imel moči, da bi se soočil z njima. Morda jo bom kmalu našel. Upam, da jo bom.

Sploh ne vem, zakaj zdaj preiščujem o tem, ko pa sem tako dobre volje. To so ne ravno ljubi spomini in zato se mi v tem trenutku, ne da več ukvarjati z njimi. Verjetno zavoljo presenetljive novic, ki so jih rekli po tv-ju. Korona gre namreč dol, torej gre moja volja gor.

Še bolj veselega me naredi pogled na mojo nervozno svetlolaso dijakinjo, ki s stisnjenimi pestmi počasi stopa do svoje tarče, ki jo je previdno opazovala že nekaj časa. Čeprav ne slišim točnih besed, lahko sklepam njihov pomen po nasmeških sodeč. Poba mi ni podoben. Jaz sem se gnal v srednji, on pa deluje nadvse brezbržno in umirjeno, kot jaz verjetno šele zdaj. Ah, končno malo svobode v tem kratkem bednem življenju. Pa saj so še mladi, naj uživajo dokler traja. Naj živijo svobodo.

-

Svoboda!

Da, vedno sem vesela, ko slišim svoje ime.

In tokrat ne le v povednem naklonu, temveč tudi vzkličnem. Nekdo zunaj se je namreč glasno zadržal moje ime, da me je zdramilo iz misli peterice v čakalnici. Ozrem se preko zaprtega prostora skozi okno, kjer vidim vzklikajočega nasmejanega človeka, ki je veselo vrgel masko na tla in zdaj vzhičeno skače po njej. Skoraj bi rekla, da je reakcija pretirana, nerealna, vendar se mi to ne zdi relevantno v tem trenutku. Počutim se zmagovalno. Val energije me naelektri.

Kajti maska je padla.

In tudi v notranjosti so maske padle...

Kot že mnogokrat do slej.

A po drugi strani tokrat prvič zares.

Čas je padel, da misli stopijo v realnost in liki izberejo svojo usodo. V polnem naboru možnosti. Naj resnični obrazi vstopijo v igro. Dovolj je bilo pretvarjanja, zadrževanja in strahu. Moja beseda je zmagala, četudi je še vedno obravnavana s previdnostjo in dvomom. Kot so obravnavane tudi zgodbe petih naključnih ljudi, ki so v resnici ena. Ena nedokončana. Ena, ki še čaka svoj konec. Konec, ki si ga mora vsak svobodno napisati.

Kajti maske so padle...

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Patricija Krampelj

Mentorica: Teja Kosi

Dijaški dom: Dijaški dom Srednje prometne šole Maribor

MASKE SO PADLE

Naša običajna življenja pred letom 2020 so vključevala dnevna kosila v restavracijah, jutranje kavice v najljubši kavarnah, nakupovanja v najljubših trgovskih centrih, potovanja po celem svetu, zabave in glasbene koncerte, ki smo jih obiskovali sami, s prijatelji ali z našimi najbližjimi. Vse to smo počeli zelo rutinsko in smo pozabili, kako pomembno je ceniti to, kar imamo.

Brez kakršnega koli opozorila je prišel "strašanski virus" in bila je razglašena pandemija. Naša življenja so se obrnila na glavo, zaprtje države, ekonomska kriza, karantene, omejitve gibanja, policijske ure, ljudje so izgubili službe, šole in vrtci so se zaprli ter veliko drugega. Ljudje, še posebej pa mi mladostniki, smo bili podvrženi raznim pritiskom v službi, doma, v šoli in nismo mogli verjeti, kaj se nam dogaja. Ukrepi, ki so se izvajali, še posebej, ko so na vrsto prišle maske in PCT pogoji, policijske ure so nas popolnoma ogradile od zunanjega sveta in nam vzele to, kar je nam in tudi ostalim starostnim skupinam najpomembnejše - SVOBODO.

Vojne za oblast, mednarodni konflikti, pandemije, predvolilne kompanije, državni voditelji in utrujen narod, vsi mi smo žrtve pohlepa. Pravijo, da so maske padle, ampak vprašanje je, ali so res? Ali pa je to samo še ena maska izmed mnogih drugih, ki jo nosimo sami in ljudje okoli nas.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Hana Dolinar

Mentor: Miha Indihar

Dijaški dom: Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana

MASKE SO PADLE

Ker smo bili obkroženi s kirurškimi maskami na vsakem koraku, bi ob tem naslovu marsikdo zavil z očmi in pomislil na dobesedni pomen besede maska. V prenesenem pomenu pa ta izraz ne bi mogel bolje opisati stanja družbe v času epidemije.

Koronavirus, ki nas je doletel pozimi 2019, je razkril številne nepravilnosti, spremenil naše vrednote, predvsem pa pokazal prave obraze ljudi, čeprav so bili ti, ironično, ves čas skriti pod maskami.

Ljudje smo s svojimi dejanji pokazali, kakšen imamo odnos do drugih in do kakšne mere smo pripravljeni omejiti svojo svobodo v zameno za dobro vseh. Čeprav smo že vsi slišali rek: »družba je močna, kot je močan njen najšibkejši člen«, je marsikomu doba dveh let strogih ukrepov, ki so vključevali tudi prepovedano druženje večjega števila ljudi, povzročala takšne težave, da so se mirno odločili prekršiti omejitve in se požvižgali na zdavje slabotnejših. Pri drugih se je razkril dvom v medicino, ki do tega trenutka ni bila vprašljiva. Nekateri pa so situacijo uporabili kot orodje za kritiziranje politike. Predvsem smo se v tem času naučili, da bodo ljudje najprej poskrbeli za svoje potrebe, ne ozirajoč se na resnične, življenjske potrebe drugih.

Kakršen koli je že bil odnos ljudi do te situacije, vsi so dobili občutek, da moramo drugi izvedeti, kakšno je njihovo mnenje, ki so nam ga razložili brez dlake na jeziku.

Ta situacija je ustvarila razmere, v katerih smo morali biti zakriti in izolirani, ob tem pa smo postali odkriti kot še nikoli.

Naslov dela: Maske padajo kot domine

Avtorica: Adrijana Nograšek

Mentor: Miha Indihar

Dijaški dom: Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana

MASKE PADAJO KOT DOMINE

Če se ozremo v zgodovino, so ljudje pravzaprav vedno skrivali svoj obraz za maskami. Ena izmed najbolj znanih mask je Tutankamonova zlata posmrtna maska, ki je postala simbol starega Egipta. Maska je bila povezava med zemljo in nebese, torej med smrtnim in nesmrtnim. Plemenske vodje naj bi tako označevale svojo moč in nadvlado. Povezava med močnejšimi in šibkejšimi. Tradicionalno gledališče maske v svoj prid uporablja že tisočletja. Vse od antičnih grških, kasneje do renesančnih moških, ki so z maskami uprizarjali ženske vloge. Povezava med moškimi in ženskami. Vezir je skrtil vojaka, ki je za njim trepetal za svojim življenjem. Povezava med življenjem in smrtjo, ki pa velja tudi za slavno sliko Paula Fūrsta z originalnim naslovom »Der Doctor Schnabel von Rom«, na kateri je uprizorjen doktor z masko, ki je bolj podobna ptičjemu kljunu kot pa čemur koli, kar si danes predstavljamo pod besedo maska.

Ob besedi maska danes vsi pomislimo le na kirurške in N95 maske, ki preprečujejo okužbe, na kos blaga, ki je skoraj dve leti skrival iskrive nasmeh in nas postavil pred izziv prepoznavanja čustev zgolj v očeh. Obvezno nošenje mask je sprožilo glasen odziv v javnosti, ker je vsakdo danes »strokovnjak« na vsakem področju, če ima dostop do spleta, kar je posledica anonimnosti. Varnost psevdonima v človeku zbudi miselnost, da je dolžan posredovati svoje mnenje, pa naj bo pritrdilno manjšinskemu ali večinskemu deležu, resnično ali izmišljeno. Ne glede na dejansko verodostojnost naše trditve lahko zaradi hitrejšega širjenja dezinformacij v primerjavi s počasnejšim širjenjem stvarnih informacij ustvarimo buren odziv in se s tem približamo želji po družbeni moči in dobrem ugledu ter navsezadnje občutku pripadnosti. Vse le zato, ker si želimo biti del nečesa večjega, ljudje smo namreč socialna bitja in hrepenimo po sprejetosti in potrditvi. Primer tega je na primer sovražni govor na vsakem videu, članku, sliki na katerem koli socialnem omrežju. Komentarji so lahko večinsko pozitivni, vedno pa bomo našli tudi takšne, ki vključene imenujejo s skrajno neprimernimi imeni, kletvicami ipd. Internet, ki je bil namenjen deljenju informacij in širšemu dostopu za javnost, se je spremenil v kraj negativnih interakcij in najrazličnejših vrst nadlegovanja (spolno, rasno, veroizpovedno, nasprotovanje političnih prepričanj, načina življenja, spolne orientacije ...). Internet in anonimnost sta uporabnikom dala možnost, da povedo vse, brez kakršnih koli zadržkov. Pa vseeno, ljudje imamo vedno svoja mnenja o vsem, na ulicah pa ne najdemo (veliko – izjeme navsezadnje vedno obstajajo) ljudi, ki bi glasno komentirali vse, kar se dogaja okoli njih. Anonimnost je njihov as, ki ga imajo v rokavu. Zaradi preslabih smernic in algoritmov, ki bi preprečevali določene neprimerne interakcije, se iz dneva v dan povečuje število negativnih komentarjev, četudi bi nekateri rekli, da le zagovarjajo svobodo govora in pravico do le-te. In seveda ima vsakdo pravico do svobodnega govora, vseeno pa obstajajo meje, ko dejanja niso več svoboda govora, temveč tudi [kriminalne geste](#) (smrtno grožnje, pozivi za izvajanje škode ...).

Na drugi strani so kirurške maske nekaterim povečale samozavest. Maska je nekaterim predstavljala pobeg od dela telesa, ki ga navadno opazi vsak neznanec – obraz. V [raziskavah](#)

je bilo dokazano, da se nekaterim zmanjšajo nivoji tesnobe, če nosijo maske, ker se ne počutijo tako izpostavljene kritiki in obsodbam drugih. S sproščanjem odlokov o obveznem nošenju mask se nekateri zato zopet počutijo manj sproščeno v vsakodnevnih interakcijah v družbi.

Razdvojenost zaradi obveznega nošenja kosa blaga na obrazu, ki je nekaterim končno dal zadihati, saj so se počutili samozavestnejše, drugim pa omejeval svobodo, je postopno prerastla v shode za odstop kogar koli, ki je odgovoren za delovanje države in stopnjevanje napetosti v že tako težkem času, polnem negotovosti in strahu, ki so ga ustvarjale zavajajoče informacije. Tudi maske politikov so od samega začetka pandemije tako padale hitreje kot domine. Od političnih vodij, ki so različno hitro ukrepali in opozarjali na nevarnost nepoznanega virusa, ki je do sedaj (marec 2022) zahteval več kot 6 milijonov življenj po svetu, pa do politikov, ki so s svojih mest sami odstopali v času, ko bi jih najbolj potrebovali. Maska kandidata, predstavnika v parlamentu ali kogar koli, ki je vpleten v politiko, naj bi za seboj predstavljala avtoriteto in nekoga, ki je bil večinsko izvoljen na svoje mesto s strani volivcev, ki se jim zdi, da zastopajo javni interes oziroma njihov interes, se je pa pravzaprav (nepresenetljivo) zopet izkazalo, da gre večinoma vedno le za osebne koristi in so ljudje šele na drugem mestu na lestvici prioritet izvajanja položaja.

Tudi ličila so sama po sebi maska, ker nikoli zares ne vemo, kdo je za njimi. Z ličili lahko zakrijemo skrivamo nepravilnosti – od aken, brazgotin do podočnjakov, gub in lepotnih znamenj. Lahko izzovemo iluzijo, ki bo povečala naše oči, ustnice lahko postanejo bolj rdeče, zmanjšamo lahko svoj nos. Z nanosom tankih plasti lahko izgledamo kot druga oseba. V trenutku lahko postanemo kdor koli. Le z uporabo pigmentov in krem lahko dosegamo nemogoče visoko postavljene lepote standarde.

Maska zaigranih nasmehov, ki skriva tegobe in solze duševnih (in fizičnih) bolezni je eden izmed bolj prezrtih metaforičnih pomenov maske, ki šele v zadnjem času pridobiva na večji obravnavi problematike duševnega zdravja. Trpeči malokdaj zares priznajo, da jim je težko. Nikoli nočemo biti videni kot šibki del verige, nočemo odstopati od norm, ker nas je preveč strah, da ne bi izpolnjevali vseh pričakovanj.

Človeštvo se preprosto skriva za vse vrste mask. Udobje tega, da nikoli ne predstavljaš sebe kot celote, temveč le del sebe, ki je družbeno najbolje sprejet, je povzročilo epidemijo sovraštva, razdvojenosti in neprestanih napetosti med ljudmi in v večjem merilu tudi med državami in kontinenti. Zdi se, da »Slovenec že mori Slovenca, brata«, kot je zapisal Prešeren, le da se to ne dogaja le s Slovenci, pač pa z vsakim narodom. Povod za skrivanje za masko je strah. Vedno si želimo biti del nečesa večjega, zato da na koncu ne bi ostali sami. Če pripadamo večji skupini, smo manj ranljivi, ker je težje napasti skupino kot posameznika. Strah se tako pod različnimi domenami izraža skozi dejanja posameznikov. Ljudje pač želimo imeti pod nadzorom vse, kar imamo lahko – od glasnega izražanja mnenja, svojega izgleda, družbene percepcije nas samih.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Petra Rotar

Mentorica: Tanja Tomšič

Dijaški dom: Dom Frana Grma, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

MASKE SO PADLE

Vsakič se vprašam, le zakaj ljudje prekrijejo svoj obraz z masko. Odgovor sem iskala leta, a ga nikoli nisem našla. Globoko v srcu mi je govorilo, da lahko vsak skrije svoje solze in (kot bi to lahko rekli) si z ličili nariše nasmeh. Ljudje smo čudna in predvsem zvita bitja. Včasih zares ne vemo, ali je to res, kar kažejo drugi na obrazu. Ali je to iskren nasmeh, ali so to res solze? Le zakaj naj bi bila to rešitev?

Imam izkušnjo, ko so mi rekli, naj vse zadržim zase: »Smej se! Ne joči! Predvsem imej lažno masko, da je vse super in da je vse v redu.« – Ampak meni je tega dovolj! Povedala sem tako: Zakaj bi skrila solze, če jih lahko pokažem. Zakaj bi skrila jezo, če jo lahko izdam. Zakaj bi skrila svoj glasen nasmeh, če ga lahko pokažem. Vprašali so me, kako in zakaj hočem pokazati svojo iskrenost na svojem obrazu.

Na svojem obrazu lahko vedno skriješ svoj pravi jaz, vedno ga lahko prekrijemo z masko. Kaj se dogaja za to masko? Ali res lahko zaupamo človeku s prikrito masko? Moj odgovor je: ja, saj tudi tako spoznaš človeka. Prav tako se naučimo spoznati pravega prijatelja. Dve maski ima vsak, ampak vsak posameznik jih zelo zvito skrije. Ljudje po navadi ne opazimo hitro, ali pa sploh ne znamo presoditi na človeku, ali kaže svoj resnični obraz. Ugibamo, ali je iskrenost na njegovem obrazu. Ali so res prave solze, ali pa to ni prava iskrenost na njegovem obrazu in je samo prekrit z masko. Zakaj je dobro govoriti o tem, zakaj je pomembno govoriti o takih temah?

Vam bom pojasnila, zakaj prihajamo na svet, v katerem spoznavamo napačne ljudi oziroma pokvarjene ali prikrite lažne obraze. Povedali so mi, da je dobro človeku dati čas, da zares spoznaš tudi njegovo masko. Dobro je tudi, da spoznaš sebe in da najdeš sebe globoko v sebi, kjer si pravi ti. Dobro je občutiti, kaj si, zakaj si tu, kako imeti rad sebe. Ali je sploh to pomembno?

Prišla sem do odgovora, ki je dovolj jasen. Moj odgovor je, da ima vsak zares vsaj dve maski in vsak se lahko pretvarja, da je nekdo drug. Na koncu pa vedno ljudje najdejo pot, po kateri bodo našli svoj pravi obraz in bodo z njim znali hoditi po svetu.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Polona Umek

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

BOMO LAHKO KDAJ POVSEM SNELI MASKE?

Beseda *pandemija* izhaja iz grških besed *pan* (vse) in *demos* (ljudstvo). V dveh letih in dveh mesecih odkar je bil zabeležen prvi primer nove koronavirusne bolezni, znane tudi kot COVID-19, je prej omenjeni izraz prodril tako globoko v vse sfere našega življenja, da ga definitivno ne moremo več interpretirati kot zgolj zdravstveni problem. Sočasno s širjenjem bolezni, si nas je postopoma ukleščila nepredvidljivost, in zdi se, da ima z vsakim dnem nad nami močnejši prijem.

Nepredvidljivost, o kateri govorim, se kaže na primeru prodajalca sladoleda, ki ne ve, koliko mleka naj naroči, saj ni gotovo, ali bo lahko v skladu z ukrepi imel svojo prodajalno odprto še naslednji teden. Kaže se pri prijateljicah, ki si želita čez poletne počitnice odpotovati na Irsko, pa ne veta, ali jima bodo rezervacije povrnjeni v primeru, da je država zaprta. Kaže se pri mami, ki ne ve, kam naj da čuvat otroka, ko ne more v vrtec zaradi velikega števila odsotnih vzgojiteljic. Predvidevanja, kakšna bo globalna situacija čez mesec, dva so bolj negotova kot je napoved trka asteroida. Pa ne zato, ker ne bi imeli za to usposobljenih znanstvenikov temveč, ker je enostavno preveč možnih interakcij s tako malimi delčki kot je virus.

Virusu, čeprav je neživ organizem, pripisujemo marsikatero negativne človeške lastnosti; je zloben, zahrbtn, nevaren. Prav tako bi lahko rekli, da ni izbirčen, saj ga ne briga, ali je tarča, na katero se spravi direktor multimiljarderske korporacije ali obubožan brezdomec. Tudi posledice, ki jih ima na oba so relativno nesigurne in se spreminjajo glede na različico virusa, ki so zaenkrat zasedle že mesto petih črk v grška abecedi in se ne zdi, da bi jih bo kaj ustavilo.

Če je človek kot superiorna vrsta še nedolgo nazaj mislil, da je neustavljiv, je trditev v boju z virusom slišana samo še kot sarkazem. Glavni atribut pandemije – maska, nas vsak dan znova opominja, da ni 'vse v redu'. Je to prerokba, naprtena človeštvu; do konca življenja nositi maske?

Sama sem opazila da me v določenih prizorih iz filmov, kjer v javne ustanove vstopajo brez mask kar zmrazi kot, da bi bilo nekaj narobe. Pa vendar bo moja volja delala v nasprotju s tem; ne zmorem in ne želim verjeti, da bomo nosili maske do konca življenja. Ko se sprehajam po mestu in na fasadi vidim napis: *korona status quo* se sicer zamislim o opaženemu, a to ne zatre moje želje, da bom še kdaj videla obraze vseh mimoidočih.

Naslov dela: Kdo mi je nadel masko?

Avtorica: Petra Vitežnik

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

KDO MI JE NADEL MASKO?

FANTAZIJSKA PRIPOVED

Obraz je pomemben. Na njem so vsi elementi, ki te naredijo živega. Na njem imaš ušesa, da slišiš glas družine, na njem imaš usta, da lahko govoriš resnico človeštva in Narave in še najpomembnejše, oči. Z očmi lahko vidiš svojega najbližjega, lahko vidiš toploto in bližino družine, kako se Narava dviga proti dotiku Neba, kako se barve sveta topijo pod zlatim soncem. Z njimi vidiš živo resnico, ki ti jo svet podarja. No, v to vsaj mi verjamemo, da je obraz dar Neba, potem ko nas je Narava ustvarila. Zato ga skrijemo, skrijemo ga pred krutimi pogledi in strupenimi pošastmi, ki bi hotele ukrasti zgodbe in resnice iz naših oči. Skrijemo se pod pisanimi maskami iz blaga, okrašenimi z vzorci in črtami. Vsaka je drugačna, s časom se spreminja in prikazuje pot svojega nosilca.

Seveda vsa ljudstva tega ne verjamejo, le redki smo ostali zvesti sestri Naravi. Ostali so se odselili iz Averne, saj so začeli dvomiti v Naravo in upali, da bojo našli več sreče izven njene bližine. Nadaljevali so svoja življenja izven visokih gora, ki obkrožajo našo deželo in ustvarili novo vas, ki so jo poimenovali Esterija. Hitro so uredili deželo in napredovali s pridelki, vendar s tem, ko so zapustili Averno, so izgubili tisti občutek za Naravo, ki nam omogoča dostop do magije. Ta nam omogoča razne dosežke, kot je razumevanje in rast rastlin, nadzor nad tekočino, ali pa razumevanje živali in še mnogo ostalega. Kljub izgubi moči je ljudstvo raslo in se večalo in prva družina je vodila vso rast. Hitro je vas postala mesto in še hitreje celo kraljestvo, prva družina pa je postala kraljeva družina. S tem so izgubili misel na nevarnost odkritega obraza in opustili maske. S časom so pozabili na svoje korenine in toploto sestre Narave in Esterijci so poznali Averno samo še kot deželo onstran nevarnih Visokih gora. Seveda so nekateri obrazi čutili zlato vez med njimi in Naravo, in med najbolj radovednimi so nekateri postali popotniki in iskali odgovor na to tiho željo po toploti izven Esterije.

Mi smo pa ostali tukaj, živeli smo z roko v roki z Naravo in Nebom, našimi ustvarjalci. Po tem, ko je prva družina odšla, je Nebo iz jeze in žalosti požrlo sonce in za več tednov je bila tu noč. Dogodek so poimenovali noč tišine. Narava je prišepetala ljudem, naj pokažejo Nebu, da ga oni ne bojo zapustili in ti so postavili tempelj na jasi sredi gozda. Ko je to videl, se je vrnil in s pomočjo Narave ustvaril Sonce, ki se je razlilo čez celo kraljestvo in ga obarvalo v vseh barvah zlata. In ljudstvo se je veselilo nad prihodom brata Neba.

Tako se enkrat na leto srečamo na vrhu griča, odložimo maske, da pokažemo svoje obraze bratu Soncu in Nebu. Družine prinesejo svež kruh in ostale jedi na slavje. Tam plešemo, pojemo, molimo in se smehljamo misli, da smo ostali.

Tempelj so dali v oskrbo vdovi, ki je vsak trenutek svojega življenja darovala ostalim. Ime ji je bilo Verdi Vesna, bila je hčerka preproste šivilje in kmeta, ki sta jo učila dobrote in znanja o rastlinah. Ko je štela štiri pomladi, je že sama znala poimenovati vsa zelišča in kako jih pripraviti, da so ozdravile čisto vsako bolezen, saj je njena magija bila dar zdravljenja. Z molitvijo je lahko priklicala točno tisto rastlino, ki jo je potrebovala. Poročila se je z mladim drvarjem iz sosedje vasi, in skupaj sta živela na robu manjšega mesta. Imela sta otroka, fantiča, ki je podedoval Verdin dar zdravljenja. Ampak med nočjo tišine je drvar zašel in se ni vrnil. Po tem, ko ga je izgubila, je prisegla, da ne bo nikogar več ljubila in se povsem posvetila

sestri Naravi. Pomagala je sestaviti tempelj, kjer je že pred nočjo tišine prihajala na jaso molit s sinom. Ostali so videli njeno zvestobo bogovom in hodili k njej po nasvete. Tako je po vrnitvi Sonca postala oskrbnica templja in svečenica.

Njen sin se je odselil in si ustvaril družino in nadaljeval potomstvo. Družine Vesna so znane po svoji povezavi z Naravo, še bolj kot povprečna Avernoška družina. Veliko se jih je odločilo za življenje svečnikov in so tako zgradili še več templjev, da je lahko vsako mesto imelo mesto za mir in slavljenje svojih ustvarjalcev. Tako je večina svečnikov in svečenic v sorodu z Verdi. Tudi naše maske so skoraj vedno podobne, preveza za oči, ki je zmeraj zemeljske barve, okrašena z vzorci zelenja, zelišč in živali in na sredi čela simbol sonca. Če tvoja maska spada pod ta opis, je jasno, kam spada tvoja življenjska pot: služiti svojemu ljudstvu v imenu bogov. Seveda ti ni treba slediti tej poti, nekateri se odločijo za življenje izven templja in usmerijo svojo modrost drugam, po navadi odidejo iz Averne v Esterijo, kjer začnejo hoditi v šole, ki jih tukaj ni. Tako je potem, ko se je moja maska začela okraševati z zelenjem, bilo jasno, kam bo moja usoda vodila.

Ko sem štel šest pomladi se mi je rodil dar zdravljenja. Nikoli ne bom pozabil trenutka, ko sem na vrhu griča tekkel s sestro in bratom. Bil je topel jesenski večer in s sorodniki smo pobrali še zadnje vreče krompirja in proslavljali tako, da smo odvrgli maske, peli, plesali in molili. Otroci smo se podili in nabirali rože, ki so se v dotiku večernega sonca obarvale v medenih odtenkih. Sestra, brat ter bratranci in sestrične smo se zatekli v bližnji gozdček in se zapodili v klanec v upanju, da bi lahko videli sončni zahod na vrhu visokih dreves, ki jih je krasilo barvno listje. Le s težavo sem dohiteval sestro Nalo, ki je spretno plezala. Zmeraj je bila divja, nikoli pri miru. Zmeraj je bila najmočnejša izmed nas, brez problema je očetu pomagala, ko smo pospravljali drva. Zmeraj se je vrnila najbolj umazana po igri, ni bilo trenutka, ko se njena obleka ne bi ujela v vejo, ali popacala z blatom in svežo pomladno travo. Ni bilo težko verjeti, da je imela dar poguma.

Ko sem za njo plezal na drevo, sem opazil, kako se je njena preprosta lanena obleka zlivala z okolico. Stara obleka, ki jo je podedovala od sestrične, je bila umazana od zemlje po celem dnevu dela na njivi in se zlivala z zlatimi in rjavimi listi na vejah. Bila je raztrgana od let igranja in otroške ljubezni, zato so packe zemlje in trave zgledale naravno. Skoraj si je ne bi mogel predstavljati v novi, čisti obleki. Zdelo bi se nenaravna.

Ko smo dosegli vrh drevesa, sem se ozrl proti večernem nebu. Morje dreves se je dvigal kot reka, ki hitro divja proti dolini, naša sveže prerita njiva je v poljubu večernega sonca zardela in obstala v barvah jesenskega listja. Slišalo se je petje naših staršev in prijateljev, ki so med plesom ploskali in vriskali vesele pesmi in speve, ki so se zahvaljevali sestri Naravi za obilno letino. Barvne maske so pri strani ležale in opazovale svoje nosilce, kako se na praznovanju gledajo in oči odpirajo drug drugemu. Zadihan od plezanja sem zajel globok vdih toplega večernega zraka in zaprl oči. Slišati je bilo petje srečnih ljudi, ki se po dolgem času spet vidijo v svetlobi resnice, spet vidijo ljubezen v zrcalu duše svojega ljubljeneža. Ko sem odprl oči sem videl točno to. Objem sonca, ki nas je z dotikom svetlobe opominjal na bližino Nebes. Redke oblake na nebu je kot slikar, ki izliva svojo ljubezen in dušo na platno, obarval v barvi pomladnih rož. Otroci smo se od občudovanja začeli smejati, kar se je hitro spremenilo v vriskanje.

Tako smo sedeli na vejah, dokler ni brat Sonce zašel in z njim tudi njegov dotik svetlobe. Bratranci in sestrične so že zlezli iz sosednjih dreves, da so se pridružili zabavi staršev, ko smo se Nala, brat Brin ter sestrična Kasija odpravili. Počasi sem prilezel do suhih tal in previdno stopil na trdna tla, da se ne bi moje bose noge popraskale na kamnih in čakal, da prileze še Kasija. Ampak namesto da bi slišali nežno šumenje trave, smo zaslišali glasen pok veje in krik. Obrnil sem se in videl Nalo, ki kleči pri Kasiji, ki se je držala za nogo. Ko sem počasi stopil do nje, je Brin že stekel do staršev in opazil sem, kaj se je zgodilo. Njen gleženj je bil rdeč in po nogi do kolena se je vila odrgnina, iz katere je počasi in gladko tekla kri. Rana

je bila umazan od lubja, gleženj je že otekel in Kasija je jokala in hlipala, medtem ko je odrivala Nalo v strahu, da se bo dotaknila noge. Gledal sem, kako jo je sestra tolažila in čakal, da mi pove, kaj naj naredim. Ko mi ni nič rekla, sem brez premisleka stopil zraven in počepnil ob njeni nogi. Srce mi je tako močno bilo, da sem mislil, da mi bo počilo. Tresoče roke sem držal nad njeno nogo, ko sem začutil nekaj na jeziku. Odprl sem usta in slišal, kako so se besede izlivalo iz mene kot potoček, ki teče mimo kamenja. Bile so gladke in mehke, kot bi pesnik opisal jutranje oblake. Spominjale so na uspavanko, ki jo mama poje majhnemu otroku. Puščale so močno sladek okus na koncu jezika. Bile so tako sladke, da me je že kar glava bolela. Nisem se ustavil, ko sem se ozrl proti Kasiji, ki je še kar hlipala in držala Nalo za krilo. Ves sem se tresel, ne od strahu ampak od adrenalina, ki se je vil v meni kot kača, ko sem se obrnil nazaj proti njeni nogi. Umaknil sem roke in zagledal njen gleženj. Ni bil več rdeč in otečen, namesto tega je pod njeno kožo bila ujeta rahla svetloba, okoli noge pa je počasi ampak vidno rasel mlad gabez, ki ga prej ni bilo tam. Prestrašil sem se in utihnil ko sem odskočil stran, in s tem, se je ustavilo. »Ne se ustavit,« je komaj slišno rekla Nala in me gledala z rjavimi očmi. Sploh nisem opazil, da je odvrгла masko. Gledal sem jo, a se nisem upal premakniti. Nagnila se je bliže in potegnila mojo masko dol. Takrat je bila še čista, samo redke črte so bile vidne na robovih. Zadihan sem jo gledal, ona pa me je nagnila nazaj proti Kasiji in negotovo sem začel momljati. Niso se izlile iz mene kot so se prej in s težavo sem čutil sladkobo, ampak trmasto sem zamižal in nadaljeval. V nekem trenutku so se besede omehčale in sem šepetal nežno melodijo. Ne vem koliko časa sem miže sedel pri Kasiji, ko mi je zmanjkalo besed in so počasi potihnile. Odprl sem oči in pogledal moje delo. Gleženj je bil zdrav, brez kakršnega koli znaka poškodovanja, odrgnino pa je nadomestila zaceljena brazgotina, ki je komaj vidno čemela pod kolenom. Okoli nas se je zarasel gabez, ki nas je ogrnil kot z zaveso. Nala se je glasno zakrohotala, ko smo slišali stopinje in klice Kasijine družine.

Po Kasijini nesreči se je na moji maski pojavil simbol sonca in moja družina je vedela, da bom postal svečenik. No, to so vsaj pričakovali od mene. Nisem bil dovolj star, da bi vedel, kaj to pomeni, zato sem se veselil z njimi. Lep občutek je bil, ko so se hvalili pred sosedi, da imajo bodočega svečenika pri hiši. Veselili so se, saj svečenik v družini pomeni udobno življenje, za svečenika in sorodnike. Mama me je poslala stran, da bi lahko živel s teto Borago, da bi me učila, kako uporabiti moj dar do zadnjega kančka. Živela je en dan hoje od nas, v Polminu. Med potjo mi je oče govoril, kaj naj pričakujem od mesta, saj smo živeli na podeželju, v vasi Vinere, ki je bila v primeru z Polminom samo ščepec soli.

Ko smo prispeli, Borage sploh nisem prepoznal. Nazadnje sem jo videl tri pomladi nazaj, pri bratrančevem krstu. Imela je dolge kodraste lase, njihova kostanjeva barva se je v soncu prelivala v ognjeno rdečo. Padali so ji čez prsi, tu in tam jih je okraševala kita, ki je poleg las imela ovit barvast trak. Na vrhu glave ji je sedel velik slamnik, ki je imel sveže rože in zelenje ovito med slamo. Njena preprosta zelena obleka je bila okrašena z zelenimi in rumenimi črtami ob robovih krila, rokavov in vratu, pas pa so ji krasili mošnjčki. Čez ramo ji je visela torba, umazana od blata. Pogled pa je najbolj privabljal njena maska. Bila je barve kostanja in okrašena z zlatimi obrisi listja in pšenice, na sredi pa je sedel simbol sončnice. Strani sončnice pa so krasili simboli zelišč v pisanih barvah. Ni bila kot moja, moja je bila zelene barve z obrisom rumene črte, ki je predstavljala sonce. Robove so okraševale črte in vzorci, ki so spominjali na jesenjsko listje. Moja je bila preprosta in enostavna, v primerjavi z Boragino kičasto masko.

Živela je sama, na robu mesta, v majhni hiši tik pod gričem. Osnovo hiše so sestavljali beli kamni, ki so bili tako veliki, da so segali do njenih stegen, vrh pa je bil sestavljen iz lesa, ki je bil pobarvan rumeno.

Hitro sem se privadil na novo življenje. Teta mi je z veseljem govorila in razlagala, kako naj uporabljam svoj dar, vodila me je pri izgovorjavi besed in poziciji rok, da sem v poškodbo

usmeril največ moči. Vsako popoldne me je peljala na mestni trg, kjer sem se igral z ostalimi otroci, medtem ko je ona zdravila ljudi. Po nekaj tednih urjenja sem bil dovolj vešč, da sem ji lahko pomagal zdraviti meščane. Nič takega ni bilo, po navadi je bilo treba samo pozdraviti opekline in ureznine žena, ali modrico in odrgnino nerodnega otroka.

Po dveh mescih me je prišla obiskat mama. Zelo sem se razveselil. Saj mi je pisala pisma, ampak v njih ni nikoli spraševala, kako sem napredoval v svojem daru, ali kako sem se počutil v mestu. Njo je zanimalo moje delo na poti do tega, da bom postal svečenik. Takrat še nisem razumel, da jo ni zanimal moj napredek v moči. Nisem razmišljal, da je ne briga. Tega sploh nisem opazil. To sem opazil šele, ko me je prvič obiskala.

Prišla je pozno proti večeru, ko sva se s teto Borago vračala z mestnega trga. Stala je pri našem domačem starem konju, ki ga je privezala za ograjo, ki se je plazila okoli hiše. Ko sem jo zagledal, sem stekel k njej in se tesno stisnil k njenemu krilu. Bila je oblečena v nedeljsko obleko, ki jo je nosila samo za praznovanja in ko je lahko odložila masko. Bela lanena srajca z okrašenim ovratnikom in čipkastimi rokavi se je skrivala pod živordečo obleko. Obleka je bila okrašena z modrimi okrasnimi šivi ob robovih, pas ji je krasil moder trak. Hitro me je objela in začela spraševati, če sem se že spoprijateljil z mestnim svečenikom in če sem že znal kakšne nove molitvice. Ta tema se mi ni zdela pomembna, zato sem ji hitro začel razlagati vse poškodbe, ki sem jih že znal ozdraviti in o igrah, ki so me jih vaški fantje naučili. Večkrat je hotela obrniti pogovor, da bi ji povedal kaj o templju in svečenikih, ampak ko je ugotovila, da ne bo prišla daleč, mi je povedala, naj počakam zunaj in je teto zaprla v hišo, da bi se lahko pogovorili.

Ne vem o čem sta se pogovarjali, spomnim se samo glasnih besed in njenih obrazov, ko sta me končno spustili noter. Mamin je bil zamorjen in vzvišen, medtem ko je teta bila bolj rdeča kot sveži paradižnik, mrščila se je in stavim, da če ne bi nosila maske, bi lahko s svojim pogledom prebodla skozi vsakogar. Mama ni ostala dolgo, odšla je že naslednje jutro, ko sem še spal. Šele veliko let pozneje mi je teta povedala, o čem sta se kregali. Mama je hotela, da bi ves svoj čas usmeril proti templju in zagotavljanju, da bom postal ne samo svečenik, ampak tudi oskrbnik, teti pa ta misel ni bila všeč in hotela je mami dopovedati, da če ne bom izuril svojega daru, bi bilo zaman, saj je v deželi primanjkovalo zdravilcev.

V Polminu je velik tempelj, ki je imel dva svečenika in tri oskrbnike. Tempelj dobro poznam, saj me je dvakrat na teden teta peljala tja, da sem lahko molil. Je visok, zgrajen je iz belih kamnov, ki v soncu žarijo z belo svetlobo. Znotraj je še lepši. Vitražna okna, ki so sestavljena iz vseh živih barv, obarvajo notranjost. Ko vstopiš skozi visoka lesena vrata, okrašena z podobami plešočih živali in rastlin, vstopiš v čisto nov svet. Strop se dviga proti nebu in imaš občutek, kot da se dotika neba. Namesto kamenih stebrov, strop podpirajo visoka drevesa. Na vsaki strani se dvigajo štirje in s svojimi mogočnimi vejami držijo težo stropa. Ob stenah se dvigajo velike stopnice, katere so namenjene sedenju med molitvijo. Ampak zagotovo je oltar najlepši del templja. Za veliko kamnito mizo rase cvetoč grm, s cvetovi majhnih rož, v rumeni barvi. Pred mogočnim grmom pa se dviga kip. Predstavlja mlado žensko, ki kleči. Roke ima pred seboj, kot da bi ponujala svoje roke. Njeno telo je sproščeno in njen pogled ima nasmešek, ki zna pomiriti čisto vsakega. Maska ji počiva okoli vratu, kar je izredno redko za kipe. Njena postava je obilna in zaobljena, oblečeno ima samo tanko ogrinjalo. Lasje so kodrasti in tako dolgi, da ji segajo do pasu. Na vrhu glave nosi rožnato krono, polno svežih lilij. Zmeraj, ko sem bil v templju, sem imel občutek, kot da me kip Narave opazuje. Kot da pazi name, ko sem bil pri njej. Ko sem bližje, čutim, kako steguje roke proti meni, kako me hoče obvarovati pred strahotami in pošastmi zunanjega sveta, ki me čakajo za vrati, da me bojo zgrabile in ovile kot mačka miš in si me podajale med sabo in mučile.

Po maminem odhodu me teta ni več učila o mojem daru in kako ga izostriti, temveč me je zgodaj zjutraj, namesto da me je peljala v gozd nabirati zelišča in gobe, peljala v tempelj in

rekla, naj prosim svečenika, naj me uči. Nisem razumel, zakaj je bila ta velika sprememba in sem jo prosil, naj me vzame s seboj na pohode po gozdu in naj me nauči še kakšen nov urok. Vsake tolikokrat me je vzela sabo in naučila nove stvari in videl sem, kako je bila nejevoljna, da hočem vedeti še več. Trmasto me je pošiljala k svečenikom v tempelj. S časom sem jo prenehal prositi za novo znanje o najinem daru. Ko sem mami pisal, nisem več pisal opisov različnih otrok in iger, ki so bila vzrok za mamine spodbude, naj se osredotočim na tempelj, ampak sem ji pisal, samo še o novih molitvicah, ki me je svečenik Silvan naučil in kako me je sprejel za vajenca in da me bo učil za svečenika.

Seveda sem bil vesel, da me je brat Silvan sprejel. Ni bilo vsakdan, da si postal svetniški vajenec v enem od največjih templjev v deželi. Veliko mi je pomenilo, ampak če bi spet imel možnost izbirati, bi se najraje še vedno učil pri Boragi. Najraje sem se pogovarjal z vaškimi ženami, ki so mi pripovedovale zgodbe, medtem ko sem jim zdravil opekline, ki so jih pridobile od kuhanja. Kako so stisnile mojo roko in me objele v tesen objem, da bi se zahvalile. Najraje sem poslušal teto, ko mi razlagala o gozdnih rastlinah, kje iskati najboljše jagode ali ko sva sedela na travniku in v zgodnjih jutranjih urah gledala, kako se je brat Sonce zbudil iz spanca in objel mesto s svojo toploto, medtem pa sva jedla kos štruce, ki sva jo prejšnji dan spekla. Ampak nisem imel te izbire, družina je pričakovala, da bom nadaljeval po poti, ki mi jo je zadala maska. Nisem mogel pustiti mame na cedilu, bila bi uničena. Odkar je maska pokazala mojo pot, me je pripravljala na to. Ne morem je izdati. Tako sem nadaljeval: Pod varstvom brata Silvana sem svoj čas in energijo usmeril proti temu, da bom postal svečenik. Preselili so me v veliko hišo, ki je bila za templjem, v kateri so živeli svečenik, oskrbniki ter vajenci. Prebivalci hiše so si bili zelo blizu, saj ko niso delali in skrbeli za tempelj, so skupaj hodili po mestu, kuhali, igrali. Hotel sem biti del tega. Bolj kot vse, sem hotel imeti prijatelje, ampak sem vedel, da tega mama ne bi odobraval. S težavo sem se jih izogibal, in zavračal vsa povabila na sprehode in zabave. Po nekaj tednih, so povabila ponehala in ostal sem v svojem študiju, zakopan med knjige in pridige, brez družbe. Poleg Ajdina. Bil je oskrbnik templja, in podarjen mu je bil dar toplote in ognja. Bil je dve pomladi starejši. Ne vem, kaj si je mislil, ampak odkar sva se prvič srečala, je zmeraj bil tam, kjer sem jaz sedel. Pri večerjeh je sedel z mano in mi razlagal o najnovejših novicah in opravljanjih v mestu, kljub moji tišini. Vesel sem, da se me je trmasto ovijal in mi sledil. Bil je moj edini prijatelj pri hiši, čeprav mu tega nisem nikoli povedal.

Maska se mi je po letih učenja v templju okrasila z obrisi lilij in simbol na čelu je žarel kot nikoli prej. Masko sem nosil s ponosom in je predstavljala vse, kar sem bil.

In danes sem tukaj. To pomlad sem štel 17 pomladi in jutri me bo brat Silvan posvetil v svečenika in določil vas ali mesto v kateri bom delal. Ne smem se pozabiti posloviti. Že od zore sem sedel pod kipom sestre Narave v templju ter molil. Ko so mi besede lile iz ust, sem čutil, kako mi na rokah, ob nogah in okoli glave poganja zelenje. Ne glede na to, koliko je brat Silvan to hotel, nisem nikoli izgubil daru za rast. Besede so se vile v melodiji otožne melodije. Namesto sladkega okusa po medu in svežini kot po navadi, sem čutil zraven osladnega okusa grenkobo. Skrivala se je pod besedami, težkimi, s sladkim okusom, a sem jo čutil. Poskušal sem nadaljevati, ignorirati grenkobo, ki je rastla z vsako besedo, vsakim tonom, vsako kitico. Ni bilo prvič, da sem jo čutil, včasih, ko pozno v noč pojem bogovom, jo lahko čutim. Kako se priplazi v moja usta in uničuje moj spev, ki bi moral biti čist in svež, ki bi moral biti hvaležen in poln dobrote. Ampak se zasadi med pesmijo in kot en sam slab sadež razširi svojo umazanijo med ostale sadeže. Ni pomembno kako.

»Jasmin!« zdrznil sem se iz svojih misli.

»Kaj te motim?«

Vstal sem in se obrnil proti glasu: »Seveda me, ampak to te ni še nikoli ustavilo«.

Ajdin se je nasmehnil.

»Se boš že znašel. Še zmeraj si se,« je rekel in me dregnil v ramo. Zunaj se je že slišalo jutranje življenje meščanov, klopotanje konjskih kopit, ter glasno petje hvalnic. Opazil je, da sem se zagledal proti vratom.

»Komaj čakajo na jutri. Že dva dni ne delajo nič drugega kot pojejo in veselijo.«

Zavil sem z očmi in obrnil svoj pogled na tempelj. Bil čudovito okrašen, po stenah so se vile spletene vrvi živo rumene barve. Okoli podpornih dreves so se plazili trakovi s travniškimi rožami vpletenimi vmes. Zgledala je preprosto čudovita v vseh barvah. Pomignil sem proti vrvem.

»Kdo je okraševal?«

Ajdin se je nasmehnil: »Marina Resnikova. To je njeno prvo okraševanje, odkar je bila posvečena v oskrbnico.« Nisem dobro poznal oskrbnikov ali njihovih vajencev poleg Ajdina, ampak se je kljub temu prikazala slika rdečeglavega dekleta z veliko ruto na glavi.

»Rdečka?«

Zasmejal se je: »A tako ji ti rečeš?« Rdeč v obraz sem se zgrudil vase.

»Ne! Ne! Ne mislim tako!«

»Umiri se rdečko, saj vem.« Globoko je vdihnil, medtem ko se je ozrl po templju in nasmehnil

»Dobra je kajne? Vedela je, kaj dela.« Strinjal sem se, res je bila dobra.

»Pa prijazna tudi. To bi vedel, če bi se kdaj družil z nami.« Pogledal sem ga in dvignil obrv. Ni mi bilo treba ugotavljati, da so se pod masko skrivale radovedne oči, ki so izzivale na otroški, dobronamerni način. Gledal me je in čakal moj dogovor, ampak mu nisem dal zadovoljstva in se mu nasmehnil ter se odpravil proti oltarju. Namrščil se je in stopil za mano.

»Ne vem, zakaj se nikoli ne družiš z nami. Oskrbniki te zmeraj povabijo, ko prirejajo večerna srečanja za vajence, še svečenik misli, da bi moral malo med ljudi.«

»Ma, sem pač malo čuden.«

Zagodrnjal je in jaz sem se zasmejal in začel urejati zelenje na mizi. Pogledala sva proti kipu in v tišini se je zaslišalo ploskanje ritma pred vrati templja. Ajdin je pogledal proti vratom in tam je ostal. Njegov pogled je postal miren. Po trenutkih poslušanja oddaljenega rajanja je povlekel masko in obstala je na njegovem čelu in porinila njegove daljše, rjave lasje nazaj. Pogled je usmeril vame. Če ga ne bi poznal, bi mislil, da je brezizrazen, ampak ker ga poznam, sem vedel, da je bil otožen. Bleda koža se je v obarvani svetlobi vitražev obarvala v barvo jutranjega neba. Bila je gladka in čista, posuta s pegami, ki so krasile njegova lica. Glavo je nagnil na desno in ujel se je v rumeno svetlobo. Njegove toplo rjave oči so v svetlobi žarele oranžno, kot žerjavica, ki ostane pri velikemu kresu. Gledal je skozi mene, vsaj poskušal je. V meni je iskal nekaj in nisem vedel kaj.

»To je to potem,« je komaj slišno rekel, »svečenik boš. Oblačil se boš v drage cunje in sprejemal darila v imenu bogov. Srečen boš.«

Takrat sem se ustavil. Srečen? Odprl sem usta, da bi zanikal, ampak me je ustavil: »Saj to si vedno hotel, kaj ne? Mislim, vse življenje si se pripravljaj na to. Nikoli nisi hodil z nami, ker si bil zaposlen z učenjem in molitvami.«

Vdihnil je in se s težavo nasmehnil.

»In zdaj smo tukaj. Jutri boš novi človek.« Gledal je naravnost vame.

»Odkar si prvič postaj vajenec Silvana, si imel en cilj in delal si vse, da ga boš dosegel. Nihče se te ni upal motiti, ali te povabiti na večerje in zabave, ker so bili prepričani, da te ne zanima. Ampak mene nisi prepričal. Prepričan sem bil, da te briga, da hočeš biti del zabave, ampak da te je samo strah, ali sram ali da ne veš kako to povedati.«

Hotel sem da se ustavi. Da mi neha pridigati o stvareh, ki bi lahko bile, o tem kakšen sem.

»Ajdin, mislim, da je čas da greš. Nisem še končal.« Besede so pustile grenek okus v ustih, kot tisti, ki se je skrival med molitvijo. Plesal mi je po ustih in me dušil. Oh moj Bog, kaj sem rekel. Pogled je umaknil od mene in ga uprl v vrata. »Najbrž te res ne zanima«.

Hotel sem masko odvreči z obraza. Hotel sem ga pogledati v oči in zakričati, da to ni res, da hočem biti del družbe, da sem neskončno hvaležen za povabila in večere, ki jih je preživel z mano, ko sem molil, namesto, da bi šel na večerne zabave. Ampak nisem rekel nič. Maska je ostala tesno ovita okoli mojih oči. »Ajdin...« kaj naj bi mu lahko rekel? Oprosti? Jaz sem kriv? Nimaš prav? Ali bi se moral jeziti? Kričati, da ne ve o čem govori? Še preden bi lahko razvozlal svoje misli, me je spet prehitel.

»Kar hočem reči je, da sem vesel zate,« se je nasmehnil. »Upam, da boš užival v novem življenju.«

Obrnil se je in začel korakat proti vratom. Hotel sem ga ustaviti, a moje noge so trdno stale na istem mestu. Vrata je odprl in za trenutek je tempelj napolnil glas inštrumentov in petja. Za trenutek je prej zadušljivo sobo napolnila toplota. Ovila se je po stenah, kot cvetni prah, ki se oprime za obleko, ampak samo za trenutek. Ko je Ajdin zaprl vrata za sabo, je za njim izginila vsa toplota iz prostora.

Gledal sem v stara vrata, čakal, da se bojo odprla, da se bo petje in ploskanje spet slišalo in napolnile praznoto, čakal sem, da bi se toplota spet vrnila. Da se bo Ajdin vrnil. Ampak se ni. Ostal sem pred oltarjem in čakal. Kaj se je sploh zgodilo? V želodcu mi je rasel občutek teže in grlo se mi je stiskalo, kot bi mi na prsih sedel medved. Zakaj sem žalosten? Prostor je postal zadušljiv in usedel sem se ter se s hrptom naslonil na mrzel kamen. Zakaj je tako mrzlo? Tempelj skoraj nikoli ni mrzel, niti po zimi.

Ne vem koliko časa sem sedel pod kipom in gledal v strop. Ta se je zdel neskončno oddaljen in skoraj neresničen. Počutil sem se praznega, kot da bi mi vse organe potrgal in vse kar je ostalo, je lupina telesa. Iz misli sem skočil šele, ko sem opazil nekaj majhnega in rjavega, na enem od dreves, ki so podpirali streho. Previdno sem opazoval, kako majhno bitje skače med valovi med stebri. Ko sem vstal, me je vse zbolelo, kot da bi mi v sklepe zabijalo tisoč igel. Res ne bi smel tako dolgo sedeti sključen na tleh. Pod dihom sem preklel, da sem tako dolgo sedel v neudobnem položaju, in raztegnil roke. S pogledom sem skakal po templju, ter iskal tisto rjavo packo, ki sem jo videl. Stopil sem proti sredini prostora, ter se obračal in poskušal ugotoviti, kaj je prišlo v stavbo.

Pogled mi je obstal na iztegnjenih rokah kipa. V dlaneh je sedel vrabček, ki me je opazoval s svojimi majhnimi, črnimi očmi. Namrščil sem se in poskušal ugotoviti, kdaj bi lahko prišel noter. Zagodrnjal sem, medtem ko sem hodil proti kipu, saj sem vedel, kako težko je spraviti ptico iz stavbe. Večkrat je v našo hišo priletela sinica, katero smo s težavo spravili ven. Ko sem stal tik pred kipom, sem se ustavil. Vrabček je še kar opazoval, brez katerega koli znaka strahu. Zmeden sem stopil korak bližje in pričakoval, da se bo prestrašil in odletel, a je še kar sedel na dlaneh sestre Narave. Stal sem tik pred kipom, ptič pa je še kar mirno sedel in me opazoval.

Njegove temne oči so me gledale naravnost v oči. Bile so umirjene in pametne. Spominjale so na pogled, ki ga da mama otroku, preden zaspi.

Previdno sem stegnil roko, odprl dlan ter jo obrnil proti ptiču. Ta je po trenutku, kar je bilo verjetno premišljevanje, raztegnil krila ter zletel okoli mene in pristal na dlani. Zasmel sem se in pogledal čudno žival, ki je sedela na moji levici. Nič ni zgledal drugače, kot vsak drug vrabec, ampak imel je ta pogled. Zgledal je človeški, kot da me skozi vrabčeve majhne oči gledajo tople, vabljive oči. Počasi sem se premaknil do velikih stopnic in usedel v strahu, da mi bo odletel. Vrabec mi je skakal iz roke v roko in me nežno kljuval po prstih in iz mene zvilil smeh, ki je napolnil tišino in odmeval od stene do stene.

»Kdo si ti?« sem vprašal z nasmehom, ne da bi pričakoval odgovora. Ampak ko sem to izgovoril, se je igriv ptič ustavil in poletel iz roke. V strahu sem pograbil za njim, namesto da bi odletel, je obstal nad mojo glavo in me gledal. Namrščil sem se, ter stopil proti njemu. Takrat pa se je premaknil naprej. Nisem razumel, kaj je hotel. Spustil sem roke, takrat je prišel bliže in postalo mi je jasno. Hotel je da mu sledim.

Stopil sem za njim in ta me je vodil za kip. Tam so se skrivala vrata, ki so vodila do pisarne svečenika Silvana, ki je imela nekaj polic s knjigami, pisalno mizo, ter dvema slikama in platnom na zidu nad njo. Edin izvor luči v tej majhni in temni sobi je bila prižgana petrolejka, ujeta v okvirju. Leva slika je bila najmanjša. V temno rdeč les je bila okvirjena slika podeželja v jeseni. Na sredi pa sta bila naslikana srna ter jelen. Slika na skrajni desni je bila večja. Bila je okvirjena skica templja. Največja je bila srednja. Bilo je platno, s sliko žene z rjavimi lasmi, ki so bili spleteni v dve neurejeni kiti. V rokah je nežno pestovala šopek rož. Njena obleka je bila preprosta in rjava, z žepi, ki so bili polni zelišč, samo okoli pasu je imela obešene do vrha polne mošnjčke. Krilo obleke in bose noge, so bile umazane od blata, in okoli gležnja se ji je vila ovijalka z belimi cvetovi. Njen pogled je bil umirjen in topel. Med smehom so ji na koncu oči ležale gubice, ki so dale vedeti, da je žena starejša. Njena polt, pa bila zaradi sonca nežne rjave barve. Nisem mogel razčistiti, kaj je imela na maski, saj je ležala na vratu, kar je bilo kar nenavadno, saj tako kot kipi, tudi na slikah ljudje skoraj zmeraj nosijo maske. Tako so v daljavo gledale nežne oči. Bile se zelene in spominjale so na poletno svetlobo, ki se objema listov in jih obarva živo zeleno. Vrabček se je usedel na pisalno mizo ter z repom pomahal proti meni in me vabil, naj stopim bližje. Stopil sem do mize in ptič je poskočil bližje veliki sliki. Pogledal sem ga in potem sliko. Nisem vedel, kaj hoče od mene. Previdno sem dvignil roko, da bi se dotaknil pergamenta. Vrabec je priletel na mojo ramo in gledal v sliko. Ni se več slišalo radostno petje, ki je napolnilo tempelj, namesto tega, je sobo požirala tišina. Ko sem se dotaknil ostarelega platna, je koža na prstih zažarela s svetlobo. Bila je bleda in močna, čutil sem, kako je energija tekla skozi mene. Prestrašil sem se in odmaknil roko k telesu in svetloba je ponehala. Ko se po trenutku ni nič zgodilo, sem zajel globok dih in počasi spet dvignil roko proti pergamentu. Ko se je svetloba spet pojavila, sem trznil, ampak prsti so ostali na pergamentu. Potovali so po barvi in čutil sem lahko poteze slike, ki so sestavljale obraz. V trenutku, ko sem se s prsti dotaknil njenih oči, so se premaknile. Prestrašil sem se in odskočil nazaj ter padel. Vrabec pa je v pravem času odskočil in odvihral na mizo. Pristal sem na stari, prašni preprogi, ki mi je ublažila padec. Z velikimi očmi sem gledal obraz žene, kako je pomežiknila, kot bi se poskušala prilagajati šibki svetlobi. Gledal sem, kako se je barva na platnu premaknila, ko se je ženska sklonila ter raztegnila roke, kot človek naredi zgodaj zjutraj, po dolgem spancu. Zadihan sem obstal na tleh in samo strmел v premikajočo se sliko.

Ozrla se je okoli in njen pogled je obstal na meni. Nasmehnila se je ter opazila vrabčka.

»Ah, pa si ga le našel.« Vrabček je pa veselo zapel, jaz pa sem cel trd sedel in opazoval.

»Ne se bat! Saj ne grizem. No, on mogoče, jaz pa nisem tako zlobna.«

Slika... se premika....in govori? Kaj se dogaja.

»Daj no, kaj tako grdo gledaš? Saj to je še ena mojih lepših slik,« se je na glas zasmejala in prostor je napolnil tih, veder smeh.

»Kaj...?«

»Daj no fant moj, vstani, da si te lahko bolje ogledam.«

Nisem si upal umakniti pogleda s slike, a sem vstal, saj nisem vedel, kaj bi se zgodilo če ne bi.

»No poglej se.« Na široko se je nasmehnila, kot bi bila ponosna

»Krasen si, pa še moje lase imaš in kakšni kodri!«

Nezavedno mi je roka sedla za glavo in se popraskala po mojih kodrih. Res sva imela podobne lase. »Kdo...kaj- kaj se dogaja?« Nisem pričakoval, da me bo slišala, ampak mi je odgovorila

»Tukaj sem zato, da ti lahko pomagam.« Namrščil sem se. »Pomagala... meni?«

»Seveda, komu pa? Njemu?« je pomignila na ptiča. »On ima vse kar rabi. Ti! Ti pa rabiš pomoči.«

Po trenutku tišine sem skomignil z rameni: »Ne razumem.« Gospa pa je zmajala z glavo: » A veš kdo sem, Jasmin Vesna?«

Še enkrat sem si jo dobro ogledal; preprosta umazana obleka, žepi polni zelišč, ovijalka okoli gležnja. In takrat mi je odgovor skočil v glavo. Oči so sem mi široko zazrle v njene

»Verdi. Ti, si Verdi, Verdi Vesna.« Toplo se je zasmejala in čutil sem, kako je prostor napolnila toplota in domačnost. Koti ust so se mi zvil v majhen nasmešek. Zasmejala se je: »Vsaj to je bilo lahko, bila sem prepričana, da bo trajalo dlje.« Skupaj sva se zasmejala in uživala v trenutku toplote. Ko je se je prenehala smejati, sem začel razmišljati.

»Čakaj, rekla si, da si mi prišla pomagat. Kaj... Kaj si mislila s tem?« Njen pogled se je omehčal in zelene oči so se srečale z zeleno masko, ki je kot pregrada prekrivala moj pogled.

»Daj si dol to masko, saj je ne potrebuješ tukaj.«

Namrščil sem se in maska se ni premaknila. Globoko je vdihnila.

»S tem. Prišla sem ti pomagati s tem.«

»...Z mojo masko?« sem z dvomom vprašal in njene igrive oči so se prelile v resne.

»Povej mi po resnici. Kdaj si jo nazadnje dal dol?«

Hotel sem odgovoriti, včeraj zvečer, a me je že prehitela, še preden, sem lahko izvlekel besede iz jezika.

»Ko je bil kdo s tabo.«

Obstal sem. Kdaj sem nazadnje dal dol masko pred nekom? A sem sploh kdaj?

»Vidiš? O tem govorim. Ne pustiš ljudi blizu, ne pustiš, da bi te videli.«

Zanikal sem: »Saj me vidijo.«

»Da te poznajo. Povej, ali oskrbniki sploh vejo od kod prihajaš? Ali Ajdin ve od kod prihajaš?«

Pogledal sem v tla.

»Ali sploh vejo, da je Boraga tvoja teta?«

»To, da ne vejo čisto vsake stvari ne pomeni nič.«

Namrščila se je: »Jasmin, z njimi si živel že osem let.«

V trebuhu se je znova pojavila praznota in požrla vse veselje, ki sem ga prej imel v sebi.

»Pred njimi nosiš masko. Nevidno. In sploh se ne zavedaš, koliko je vplivala na tvoje zveze z ljudmi.«

»Oh daj no. Vplivala? To sploh ni res.« Obrnil sem se ter se nagnil na zid, moj pogled pa je še vedno bil pritrjen na tla. Z očmi sem sledil vzorcu preproge.

»Sam sem se odločil za to.«

Verdi je vdihnila in njen obraz se je omeščal: »Si se res? A ni nihče vplival na to odločitev?«

Praznota v želodcu je rasla in požirala vse kar je bilo v meni. Nisem hotel misliti o tem. Kako je na vse moje odločitve zmeraj vpliva neka tuja roka, ki me kot lutko usmerja in moje odločitve niso zares moje, ampak si govorim, da je to moja volja, ker si želim neke vrste kontrole v življenju.

»Jasmin...«

Dvignil sem glavo in pogledal Verdi v obraz. Bil je obložen z mirnim zgledom, ampak v očeh se je videlo žalost.

»Daj jo dol!«

To ni bila prošnja, ampak ukaz. Roke so jo kar same ubogale in s prsti sem se dotaknil blaga. Bil je nežen in gladek. Čutil sem vsak šiv, vsako gubico, ki se je pojavila na blagu. Ko sem jo povlekel nazaj na čelo, sem se počutil ranljivega, kot zajec v kotu. Brez izhoda. In zelene oči so se srečale z zelenimi.

»Kdo je kriv za to, da si tukaj?«

Vedel sem, da prav dobro ve, ampak hotela je, da sam povem. Da povem sebi, kdo je krivec. Nisem hotel odpreti ust. Nisem hotel izdati ženske, ki me je napotila sem. Ženske, ki je skrbela, da bom imel udobno življenje. Ampak nekaj v meni me je izdalo. Odprlo mi je usta, in jasno in glasno reklo: »Mama.«

Ko se je beseda zvila skozi usta, sem čutil, kako se je cmok v grlu povečal, ampak nekaj v meni se je spremenilo. Nekaj je kliknilo.

»Ampak je dobro mislila! Hotela je pomagati. Ni mislila slabega!«

Vame je gledala in vrtala v moje oči in iskala nekaj.

»Ampak je odločala zate. Kolikokrat te je prišla obiskat?«

»Saj mi je pošiljala pisma.«

»Ampak kolikokrat te je obiskala?«

Zamislil sem se. Nazadnje se je spomnim na lanskem praznovanju prihoda Sonca, ampak obiskala me je nazadnje, mislim, da okoli dve pomladi nazaj. Po minuti tišine je izdihnila.

»Se mi je zdelo. Tu nisi, ker so bile tvoje sanje postati svečenik. Pustil si, da je tvoja mati prišla med teboj in tvoje veselje.«

»Ampak kaj potem je moje veselje?« Debelo me je pogledala: »Biti med družbo, govoriti, poslušati ljudi! Se ne spomniš popoldnevov, ki si jih z Borago preživel na mestnem trgu!«

Globoko je vdihnila in dodala: »Tam si žarel od veselja. Zdaj pa pred mano čemi utrujen, osamljen ostanek tistega otroka.«

Jezen sem bil, saj je imela prav. Ne glede na to kako močno sem si lagal, je imela prav.

»Ampak kar se je zgodilo, se je zgodilo. Nimam več časa si izmišljevati, kaj bom. Že jutri zjutraj bom svečenik, kakor hoče družina.«

»Ali res hočeš tako živeti? Ujet v pričakovanjih družine, ki te sploh ne pozna?«

Stisnil sem pesti in se namrščil.

»Za njih si si nadel masko in je nisi spustil, ker jih nisi bil pripravljen razočarati.«

Gledal sem v tla.

»Ampak ta maska. Ima tvoj simbol. Narava hoče, da sledim *tvoji* poti. Tako ali tako je to vse kar znam. Znam sestaviti pridigo, vem kako moliti najtežje pesmi. Prepozno je.«

Takrat sem jo zaslišal, kako se je tiho zasmejala.

»Če bi bilo to res, jaz ne bi bila zdaj tukaj.«

Glavo sem dvignil in s pogledom pristal na njej.

»Kot sem rekla, tukaj sem, da ti pomagam.«

»Kako?« je zlezlo iz mojih ust, še preden bi lahko zavrnil njeno pomoč. Hotel sem pomoč. Verdi se je nasmehnila.

»Težko boš verjel, ampak mi zaupaj. Odrzi masko. Najdi Ajdina in mu povej, naj spakira najnujnejše ter pripravi konja. Jutri zjutraj pa odjezdita, proti Esteriji.«

»Kaj!? Saj naju bojo zasovražili! Tega ne moreva narediti.«

Njena usta so se zvila v nežen nasmeh.

»Jasmin. Pošilja me sestra Narava. Hoče, da Esteriji vrneš mir. Brez bogov so pozabili kako ljubiti. Tukaj ni nič zate. Averno ne potrebuje tvoje pomoči. Si me razumel?«

»Bogovi hočejo, da grem v državo izven visokih gora, da vrnem mir med ljudi, ki najbrž nočejo slišati nič od tega.«

To sem rekel samemu sebi, ampak Verdi je veselo odgovorila:

»No vidiš da razumeš!«

Nežno se je nasmehnila in z lahkotnim glasom dodala:

»Jasmin. Nisi sam. Odrzi masko in se pokaži ljudem.«

V tistem trenutku se je vrnila v svojo pozo z rastlinami in obstala. Vse je potihnilo in zastrmel sem se v sliko. Po trenutkih tišine je prostor napolnil glas vrabca, ki je še kar sedel na mizi in me gledal s svojimi inteligentnimi očmi.

»No, prijatelj.«

Roko sem položil pred njega, on pa mi je skočil v dlan.

»Zgleda, da imava nalogo.«

Na mizo sem položil blago, ki mi je sedelo na čelu. Preden sem se obrnil proti vratom, sem še enkrat pogledal proti sliki. In ko sem se prepričal, da se ne bo premaknila, sem se odpravil skozi vrata.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Mojca Badekovič

Mentorica: Lea Vrhovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor

MASKE SO PADLE

Maske so padle, pravijo. So res? Je bilo včeraj zadnjič, ko smo si jih nadeli? Ali bomo po dveh letih osamljenosti in distance od drugih, upali pokazati naš pravi jaz? Bo del mask ostal večno z nami, nam še naprej zakrival obraz in občutja pred drugimi?

Takšna in drugačna vprašanja se mi porajajo v mislih, ko zvečer ležim v postelji in razmišljam, dokler me misli ne zazibajo v spanec.

Verjamem, da smo se v preteklih dveh letih ogromno naučili, predvsem o samem sebi. O svoji bolečini, sreči, soobstoju tolikih različnih občutij, da jih komaj preštejemo. Mnogi smo prišli tako daleč, da prihodnosti nismo videli več. Dnevi so bili vedno enaki, skozi posamezne smo se komaj prebijali. Nič več ni imelo smisla, vse se je zdelo enolično in asociacija življenju je bila – beda.

A če se zdaj ozremo nazaj, lahko končno razumemo, da je bilo vredno. Vsa bolečina, vse solze. Vredne.

Dojeli smo, da nikoli nismo resnično sami. Vedno se lahko zanesemo sami nase, ker smo konec koncev mi edini, ki za sabo stojimo. Se poberemo po vsakem padcu in začnemo od začetka, a z več izkušnjami kot prej. Moramo si upati povedati na glas, se vedno na vso moč potruditi, četudi je včasih le to, da se vstanemo iz postelje ter si umijemo zobe, največ kar zmoremo.

In nismo edini. Vsakemu posamezniku se je 12. marca 2020 ob razglasitvi epidemije virusa Covid-19 podrl svet. Vsi smo bili ujeti med štirimi stenami, sami v družbi svojih misli, naših mnogokrat krutih prijateljc. Takrat so nam maske, ki skrivajo naš pravi jaz, resnično padle. Zamenjale so jih kirurške in tiste iz blaga – bile so vseh barv in oblik, od modrih, črnih, roza pa vse do pikčastih, barvitih in poslikanih z različnimi vzorci in motivi. Zdaj se končno lahko snamejo tudi te.

Prišel je nov čas, nov teden in nov dan, s katerim začenjamo pot v t. i. novo normalo. A dajmo si nekaj obljubiti, kakor hči mami, prijatelj prijatelju. Pomoč. Posluh do sočloveka.

Bomo pametnejši in tokrat izbrali pravo pot? Ali bomo zaradi "osamitve" v teh letih postali še večji individualisti? Bomo še kdaj solidarni drug do drugega? Si bomo še pomagali? Bili altruisti in iskreni, pošteni, velikodušni ljudje?

Prihodnost sveta je zdaj, bolj kot kadarkoli prej, na naših ramenih. Dejstvo je, da moramo izboljšati odnose z drugimi in hitro ukrepati proti posledicam, ki jih za sabo puščata dve grozoviti leti. Vsak dan znova vidimo, da strašljivih dogodkov še zdaleč ni konec in, da je sedaj resnično vse odvisno od nas.

Kako bomo preživali, kaj bomo storili, ne vem. Ali nam bo uspelo doseči cilj, končno poiskati mir in ravnovesje? Na nobenega od teh vprašanj vam ne znam odgovoriti. Odvisno je od moči ter poguma vsakega posameznika, da povzdigne svoj glas in stoji za tem, v kar verjame. Ker imamo zdaj priložnost svet postaviti na noge, pod pravim vodstvom in s pravimi nameni. Uresničiti sanje, ki so bile vedno del nas. Samo verjeti moramo v naše sposobnosti in našo skupno moč. Če bomo le drug drugega sprejeli in se med seboj podpirali. Če le.

Naslov dela: Pravi obraz

Avtorica: Nena Horvath

Mentorica: Lea Vrhovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor

PRAVI OBRAZ

Ko ni bilo mask, smo lahko na ljudeh videli njihova čustva in razpoloženja. Živeli smo brez strahu. Čez noč pa se je vse spremenilo. Morali smo si nadeti maske in obrazna mimika naših prijateljev se je prikrla. Nismo več videli njihovih nasmehov, veselih in žalostnih obrazov, izrazov potrnosti, naveličanosti ... Ob vseh nenavadnih ukrepih smo se šolarji znašli za računalniki in učno snov poslušali na daljavo. Spopadli smo se z novimi izzivi in se spraševali, kako dolgo bo trajalo. V ušesih je odmeval stavek – naslednjih 14 dni je ključnih. Med delom na daljavo smo se sošolci spoznali na drugačen način. Malokdo je pokazal svoj pravi obraz. Nekateri so bili tvoji prijatelji samo zato, da so jih drugi opazili, spet drugi pa so le izkoriščali dobrosrčnost, ki je v današnji družbi, kot vrednota, že dolgo prezrta. Tisti pravi prijatelji so bili ob tebi tudi takrat, kadar si bil potr, žalosten in nejevoljen. Po končani šoli na daljavo smo se vrnili v šolske klopi in ponovno smo imeli na sebi maske. Nekateri so nosili le kirurške, drugi pa so si nadeli še karakterne maske. Slednjim bi lahko rekli tudi krinke, ki so prikrivale celo paleto emocij, in so pomenile srčno praznino. Sčasoma se je zdravstvena situacija v Sloveniji izboljšala in maske, take ali drugačne, so padle. Zgradili smo nova prijateljstva. Sošolci, prijatelji, so dobili prave obraze. Tiste pristne in tiste z nasmeški. In kar je najpomembneje – pokazali so se takšni, kot so – človeški, edinstveni in vredni zaupanja. Vsaj nekateri.

Naslov dela: Pravi obraz

Avtor: Tim Šinko

Mentorica: Lea Vrhovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor

ŽIVLJENJE V ČASU KORONE

Z obdobjem pandemije smo se bili vsi prisiljeni soočiti. Dejstvo je, da nas je virus presenetil in nas dobil nepripravljene. Veliko ljudi se je znašlo v stiski. Sinovi so postali ločeni od očetov, vnukinje od babic. Pravijo, da ima nasmeh čudežno moč, da celi rane, še bolj kot čas. No, vzel nam je tudi tega. Virus nas je zaprl med štiri stene. V javnosti smo nosili maske, ki so zakrile vsakršno čustvo. Zacejlene rane so se znova odprle, nastale so številne nove. Kovid nas je pripeljal do roba. Mnogo ljudi se ni imelo več kam zateči po pomoč. To je pustilo posledice. Nasilje, alkoholizem, odvisnosti, depresije – vse se je, v času karantene, še bolj izrazilo. Ampak ljudje smo se na to navadili. Skupna druženja smo preselili na splet, ljubeznive besede smo si izmenjevali preko spletnih klepetalnic in dokazali, da smo dovolj močni, da lahko skupaj premagamo na videz še tako nepremagljivega nasprotnika. Povezali smo se, zaživelimo drugače. Vsej situaciji ni in ni bilo videti konca. Vali pandemije so nenehno udarjali po nas in ukrepi so bili zmeraj hujši. Vendar sonce lahko posije šele takrat, ko se nevihta poleže. To je bila misel, ki me je gnala naprej. Bil sem eden izmed srečnežev, saj sem bil obdan z ljudmi, na katere sem se lahko zanesel 24 ur na dan. Vedno, ko pogledam nazaj, pomislim – hej, pa saj ni bilo tako grozno. Izolacija nas je povezala kot družino, saj so bili družinski člani edini, s katerimi sem se v najhujših časih lahko pogovarjal. Seveda nas je bilo strah, saj je bila prihodnost negotova, a nam je uspelo. Pred nami je pomlad. Življenje se vrača v ustaljene tirnice. Sedaj je vse na nas. Bomo znali izkoristiti priložnost, ki smo jo spet dobili, ali se s preteklostjo ne bomo mogli sprijazniti ...?

Naslov dela: Maske

Avtorica: Manuela Mehle

Mentorica: Lea Vrhovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor

MASKE

Virus je prišel, oropal nas svobode,
v naši glavi so bile same zablode.
Namesto v šolah, na Zoomu smo bili in nič kaj se zabavali.
Lahko smo dlje spali in v posteljah ležali.
Zdaj tega je že skoraj konec.
Kirurške maske padle so,
kaj pa naše, za katerimi se v resnici skrivamo ...?
Smo jih morda imeli že prej?
Jih bomo nosili še naprej?

Naslov dela: Zakrit smeh

Avtor: Timon Zore

Mentorica: Lea Vrhovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor

ZAKRIT NASMEH

Svet je včasih potekal normalno,
šel si v kavarno,
ni bilo nevarno, ampak srečno in nič »tečno.«
In potem prišla je gospa Korona.
Od kod le za boga?
Na obrazih so maske pristale
in nihče ni mogel iz tega začaranega kroga.
Maske smo »nosli,«
smejali se nismo dosti,
in če tudi smo se,
vedel ni prav nihče.

Naslov dela: Zakrit smeh

Avtorica: Barbara Zalokar

Mentorica: Vesna Stropnik

Dijaški dom: Dijaški in študentski dom Celje

MASKE SO PADLE

Velikokrat se človeku zgodi,
da piše in piše kar v tri dni.
Velikokrat se človeku zgodi,
da spozna napačne ljudi.

Včasih si morda zaželi,
da srečal bi se z nekom iz oči v oči.
A kaj, ko človeka morda ne pozna,
lahko je nekaj drugega
kot tisto, za kar ga ima.

Ko padejo maske spozna,
koga zares ob sebi ima.
Ko padejo maske spozna,
komu lahko skrivnosti izda.

Vendar, ko maske padajo
in vezi razpadajo,
takrat nas napadajo
čudne skrbi, ki jim nič kaj prida ni.

Važno je le, da človek izve,
komu v resnici vse pove.
Kdo je ta oseba, za katero
bi šel čez vsako mero.

Na koncu, ko maske padejo
in nam veliko ljudi ukradejo...
Ugotovimo, da je malo ljudi,
s katerimi si človek misli deli.

Naslov dela: Zavajajoči obrazi

Avtorica: Luna Pust

Mentorica: Neda Nedoh Gorjan

Dijaški dom: Dijaški dom Nova Gorica

ZAVAJAJOČI OBRAZI

Nasmehi zlagani, bleščeče oči,
spodbudne besede,
a kaj,
ko v resnici nič resnično ni.
Lažno upanje.
Oči izžarevajo,
da morda na svetu
ljudje z dobrim mišljenjem še obstajajo.
So tudi tisti,
ki z besedami narišejo nasmeh na obraz,
kadar v reki solza ne najdeš izhoda
iz svojega čustvenega podhoda.
A kaj,
ko teh veliko ni,
v primerjavi z utrinki zvezdnimi.
Za maskami
neprepoznani talenti
zakrivajo svoj pravi jaz,
s katerim dali
utrinek bi svetlobe
v ta dolg kanal temne noči.
Temna noč,
temni obrazi,
preveč je le teh.
To je tisto, kar najbolj boli.

Naslov dela: Maske so padle
Avtorica: Vanesa Kovač
Mentorica: Klavdija Podlesnik
Dijaški dom: DD GSŠKF Ruše

MASKE SO PADLE

Spremenjeni svet,
ne ve, kako ...
ne ve, od kdaj ...
Le hoteli smo nazaj!

Raj prišel je dokaj pozno,
težko smo bili pokriti,
svobodni smo želeli biti.

Zdaj razpiramo svoja krila,
da poleteli bi v svet,
kjer obrazi so odkriti,
kjer iskreni so ljudje,
kjer prepoznavnost ni nam tuja,
saj prišla bo bolezen,
ki ji pravimo ljubezen.

Naslov dela: Staro z novim

Avtorica: Živa Antonič

Mentorica: Klavdija Podlesnik

Dijaški dom: DD GSŠKF Ruše

STARO Z NOVIM

Prišlo je iznenada
kot strela z neba brez oblaka.
Ni bilo opozorila ali navodila,
da pripravilo nas bi na to,
kar sledilo bo.

V roke smo maske dobili,
da nam bi zagotovili,
varnost pred vsem znanim.
V resnici so nam dodali še eno fasado,
na našo trdno postavljeno gledališko predstavo.

Zapri so nas za zidove štiri,
da bi se umirili
podivjani valovi bolezni.
A ko je končno potihnilo,
nas je zahlipnilo,
ker svobode nazaj ni bilo.

Zato sedaj mečemo vstran maske,
saj želimo vse narediti za nove 'haske'.
Ponovno želimo svet,
ki ni v sence zajet.
Svet, ki mu ne vlada ignoranca.
Svet, ki ga ne vodi le aroganca.

Naslov dela: Izvorna dilema maskiranja

Avtorica: Maša Bogataj

Mentorica: Katja Grahut

Dijaški dom: Dijaški in študentski dom Novo mesto

IZVORNA DILEMA MASKIRANJA

Če sam ne bom gledal nase,
kdo bo,
če bom gledal samo nase,
kdo sem.
O tem sva enkrat govorila
v centru Kranja,
jaz z masko v roki
in ti brez kakršnegakoli smisla za besede.
Kako realizem spodbuja kreacijo utvar.
AMPAK NE!
Udrihaj oportunist,
udarjaj z besedo.
Resnica tega jutra je tragika,
se na pločniku dere grafit
nemarnega moža na položaju,
ki očitno ne mara biti pohojen.
Točka preloma.
Stene postanejo tako spolzke,
da mi zrastejo škrge,
noge menjam za plavuti,
krike za hlape solz.
Jaz gluhim, oni kričijo.
Nasilje praznih oken tujine me je spremenilo.
Brezčasje popačenega rojstva
šumeče izginja,
v hrepeneč pogled
navzgor, če naprej že ne gre.
Skrbi me polnoč,
preden se zgodi brezdomskost,
ko stisneš ustnico,
najprej divjaš kot cucek
in ulice so betonska glasba,
potem pa ko mine zadnji košček svetlobe,

v temi letošnje razvade,
v vonju umetne kreme,
glodaš časovne pasti karakterizacije.
Iz dolgčasa in stoprocentne dileme,
zabluziš.
Povprečje vseh števil postane nič,
potem sva v stični točki.
Brusiva rjo krvnega obtoka,
v besedah brez pravega učinka,
med vrsticami zamolčane snovi
in skačeva na glavo
globoko,
v zatohli družbeni tok.
Žarek prereže zrak,
spolziva v medprostor,
v mehko prozorne kritičnosti,
odpneva zaspano podkožje,
smeh in vriske izpraskava iz kosti
in skrivava pod nohti.
Jaz takrat ne želim nič več od tega.
Nastavljam lica razgaljenim dotikom,
ki hodijo skozme v kilometrih.
IN KONČNO,
biti zadosti žival,
da te sočlovek sploh opazi,
pod masko,
kjer igraš človeka.

Naslov dela: Diham s pljuči

Avtorica: Kaja Štukel

Mentorica: Katja Grahut

Dijaški dom: Dijaški in študentski dom Novo mesto

DIHAM S PLJUČI

Ne morem dihati.
Okoli mene je nek čuden svet.
Mama gleda v prazno, me ne sliši,
derem se. Nosi masko.
Nimam zraka.
Oče nosi eno, sestra nosi svojo, zakaj nihče ne govori z mano?
Obala. Morje mask:
modrih, črnih, zelenih.

Nemirno valovanje plastike.

Od kod so prišle? Kaj nam bodo? Zakaj jih nosimo?
Tisoč vprašanj, dva odgovora:
"Bodi tiho." "Ne sprašuj, ubogaj."

Gledam svoj odsev v ogledalu.
Zakaj imam masko?
Ne, ne morem je sneti.
Nagobčnik, ki ne pusti živeti.
Zvok letal in tankov. Konec je.

Naslov dela: Brez zraka

Ime in priimek avtorja: Kaja Štukel

Ime in priimek mentorja: Katja Grahut

Dijaški dom: Dijaški in študentski dom Novo mesto

BREZ ZRAKA

Ne morem dihati.
Gleda v prazno mama,
derem se,
kličem jo, nihče ni z nama.
Mora me slišati?
Maska na obrazu.
Maskara po licih mi teče.
Zamaskirani fantom tišine.
Neizrečenih besed bolečine.

Morje mask, morje smeti,
zamorjeni otroški smeh.
Ulični glasbeniki ter pesmi žalosti,
krvave maske v dlaneh.
Vprašam se, zakaj niso nasmejani?

Pisana in prostrana pobočja,
polna cvetlic, rož.
Ali bodo kmalu polna krvavečih mož?

Naslov dela: Brez naslova

Avtorica: Eva Dabelić

Mentorica: Metka Barič Rebolj

Dijaški dom: Dijaški dom Bežigrad, Ljubljana

BREZ NASLOVA

Risala sva si nasmehe
z istim veseljem
kot otrok riše sonce

Gledala sva si v oči,
vedno znova sva odkrivala
še nedosežene globine

Dokler nisem videla
kako si se ji smejal,
ko si mislil, da ne gledam

Objemi niso več
ižarevali udobja;
dušili so me

Kuhala sem ti kavo
in ti si odšel
skozi odgrnjene zavese

In maske so padle

Naslov dela: Brez naslova

Avtorica: Kristina Savič

Mentorica: Metka Barič Rebolj

Dijaški dom: Dijaški dom Bežigrad, Ljubljana

BREZ NASLOVA

Ne bi rada vlila lažnega
upanja sebi. Verjamem
v pravljice in hrepenim po
čudežih.

Sama sebi se dokazujem
in si postavljam vedno
težje izzive.
Večkrat na dan jočem, ker
ne najdem miru svoje
sreče.

Počutim se kot gugalnica
v vetru. Dež mi polzi po
licih, pa vseeno ne bom
nehala.

Ko bom izgorela, bom
sebi in drugim priznala,
da ne zmorem več in
snela vse svoje maske.

Naslov dela: Maska

Avtorica: Karla Majdič

Mentorica: Maruša Gajić

Dijaški dom: Dijaški dom Vič, Ljubljana

MASKA

Povsod maske, ko naokoli se ozrem,
v takem svetu zdaj živimo.
Ampak maske, kamorkoli grem,
že od nekdaj mi sledijo.
Tisti, ki se naglas smejijo,
maske nosijo vsi.
Za njimi drhteča srca trpijo,
in duša v solzah se utopi.
Kaj zlomilo je ljudi,
da še zdaj straši človeka.
Vsak se skriva za lažmi,
in v samoto se zateka.
V naših mislih boj poteka,
čeprav nevarnosti sploh ni.
Pamet s srcem se prereka,
in mi prelivamo lastno kri.
Jaz ne iščem več poti,
ki rešila bi me ran.
Ker še bolj od njih boli,
da masko nosim tudi sam.

Naslov dela: Samo enkrat se živi

Avtor: Marko Ponjavič

Mentorica: Maja Oblak

Dijaški dom: Dijaški dom Poljane, Ljubljana

SAMO ENKRAT SE ŽIVI

Življenje je stanje,
življenje je bivanje,
življenje je vse kar se zgodi,
samo enkrat se živi.

Večina sveta normalno je živela,
nato pa je maska v življenje prispela.
Ampak maska ni samo maska, kot jo poznamo,
je marsikaj več.

Prva asociacija na masko je negativna
če gledamo današnje čase.
ampak zakaj bi bili negativni,
Če smo lahko pozitivni.

Vsak človek ima v življenju veliko obrazov,
le – te skriva z maskam.
Dolgo traja da tudi ta maska pade,
ampak kdor čaka dočaka.

Za masko se lahko marsikaj skrije,
kar včasih prav pride.
Takšna kirurška maska, ni le maska,
ki bi oteževala današnje življenje

Nekateri jo za modo imajo,
drugi da probleme stran dajo.
Čeprav jo je včasih imel samo kirurg,
jo je zdaj dobil vsak lenuh.

V mesecu februarju najlepše maske so,
včasih tudi koga presenetijo.
Vsako leto jih je več in več,
ki odženejo zimo »preč«.

Za konec, maska ni le negativa,
izbira je zelo zanimiva.
Še malo skupaj zdržimo in potrpimo,
in se kmalu brez mask drug drugemu nasmejimo.

Nekoč bodo tudi ostale maske padle dol,
samo enkrat se živi!

Naslov del:

In maske so padle

Iz zadnjih let dobili nove smo navade

Ni mogel nihče pred ukrepi se skriti

Masko si moral nositi, kamor koli hotel si iti

Antigensko testiranje terjalo je svoje potrpljenje

Se z maskami skoraj nismo prepoznali

Epidemija zaprla je državo

Samo da bi bilo tako, kot je včasih bilo

Obdobje korone je zaenkrat končano

Prav z veseljem jih v spominu bomo le nosili

A tega obdobja nikoli ne bomo pozabili

Dokončno spoznali smo obraze

»Le naj se ne ponovi«, bomo zdaj govorili

Edini zvezdni utrinek na nebu za to željo bomo pozabili

Avtorica: Patricija Preglav

Mentorica: Barbara Skralovnik

Dijaški dom: Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor

IN MASKE SO PADLE

Iz zadnjih let dobili nove smo navade, maske in testiranje krojili so življenje,
ni mogel nihče pred ukrepi se skriti.

Masko si moral nositi, kamor koli hotel si iti,
antigensko testiranje terjalo je svoje potrpljenje.

Se z maskami skoraj nismo prepoznali, nositi bilo jih je trpljenje,
korona bila je, kamor koli si šel, bal si se jo dobiti.

Epidemija zaprla je državo, od doma moral si se učiti,
samo da bilo bi tako, kot je včasih bilo, bil je tvoj up in hrepenenje.

Obdobje korone zaenkrat je končano ... in maske so padle,
prav z veseljem jih v spominu bomo le nosili,
a tega obdobja nikoli ne bomo zares pozabili.

Dokončno spoznali smo obraze, ki maske so jim identiteto kradle,
»le naj se ne ponovi,« zdaj bomo govorili,
edini zvezdni utrinek na nebu za to željo bomo porabili.

IZ ZADNJIH LET DOBILI NOVE SMO NAVADE

Iz zadnjih let dobili nove smo navade, maske in testiranje krojili so življenje,
še včeraj živeli smo normalno, a naslednji dan življenje se je obrnilo.
Kot da normalno življenje bi za počitnice se odločilo,
čakanje pred trgovino te dni jemalo ti je potrpljenje.

Pri učenju na daljavo zmeraj zmagalo je za počitek poželenje
in v tem času se veliko načinov za goljufanje je razvilo.
Brez njih veliko učencev pri ocenjevanju na daljavo razred bi zabilo,
učitelje zaradi dvojnega dela prelilo je potenje.

Smo ogromno časa pred računalniki preživeli,
kdor imel prave ni opreme, se mogel ni učiti,
lahko smo spali dlje, a še vedno nismo smeli zamuditi.

Namesto športne vzgoje smo pod odejami se greli,
v tem času je uspelo marsikomu kakšen kilogram pridobiti,
tako je bilo, saj na sprehode se jim ni dalo hoditi.

NI MOGEL NIHČE PRED UKREPI SE SKRITI

Ni mogel nihče pred ukrepi se skriti,
varnostna razdalja, razkužila postali dnevna so rutina.
Vsak osamljeni dan je spremljala bolečina,
bile so policijske ure in v svoji hiši moral si biti.

Regij in občin nisi smel preiti,
marsikoga med počitnicami mikala je prepovedana tujina.
A naučili smo se, da veliko lepega ima tudi naša domovina,
da pri nas marsikje je raj še neodkriti.

Dobili počitniške smo bone, spodbudili so nas k raziskovanju dežele Kranjske,
čez mejo jih porabiti nismo smeli,
zato po slovenskih destinacijah smo le hiteli.

Slovenska obala, Bled, Lipica, Prekmurje ... destinacije so sanjske,
upam, da končno to Slovenci smo dojali,
da vrednost domovine enkrat v zgodovini bi razumeli.

MASKO SI MORAL NOSITI, KAMOR KOLI HOTEL SI ITI

Masko si moral nositi, kamor koli hotel si iti,
v trgovini, kinu, šoli ali pri zdravniku si si jo moral nadeti.
Vsakemu se je kdaj zgodilo, da pozabil jo je s seboj vzeti,
čeprav na koncu to bila je prva stvar, vedel si, da ne smeš je pozabiti.

Marsikdo na začetku je ni hotel nositi,
čeprav z njo pozimi bilo je praktično, saj pomagala je obraz ogreti.
Bilo je obupno, ko z njo na obrazu poskusil si peti,
vemo pa, da marsikateremu moškemu brke uspelo je skriti.

Bila je modnemu dodatku vedno bolj podobna,
bila je barvna ali z okraski posuta,
k stilu oblačila usklajena.

A onesnaženost z maskami je težava,
saj jih večina v naravi je razsuta,
da se hitro ne razgradijo, stvar je kruta.

ANTIGENSKO TESTIRANJE TERJALO JE SVOJE POTRPLJENJE

Antigenško testiranje terjalo je svoje potrpljenje,
ker v vrsti dolgo morali smo čakati
in se pozitivnega testa bati,
že kašelj bil korone je znamenje.

Želja, da bi vrnil se v brez testiranja življenje,
ti misli je polnila, ko so ti bris jemali,
da skupaj brez mask bi se s prijatelji smejali,
ampak maska ti je še naprej oteževala govorjenje.

Si nekaj dni na koncu čakal rezultat testiranja,
moral si biti v samoizolaciji v sobi zaprt,
s svojimi lastnimi mislimi priprt.

Dovolj si imel v sobi zapiranja,
želel nazaj si si svet odprt,
da svet tvoj oder bo razprt

SE Z MASKAMI SKORAJ NISMO PREPOZNALI

Se z maskami skoraj nismo prepoznali, nositi bilo jih je trpljenje,
težko si dihal in ušesa so od njih te že bolela.
Zakaj se sploh korona ta je zdaj začela?
Zakaj tako nevarno ravno to je obolenje?

Te moti ta bolezen, ko tvoj edini cilj je sanjam le sledenje.
Še fant ni videl, če punca le pred njim je res zardela,
ko s pogledom nanj si je srce ogrela.
Ubijalo te z maskami je to teženje.

Cel svet bil je hkrati skupaj, a narazen v temi.
Hkrati ko varnostno razdaljo smo držali,
vsi smo se trudili, da s skupnimi močmi bi to končali.

Vsi se resda nismo strinjali z vsem.
Nas pa veliko stopilo je skupaj in na balkonih instrumente smo igrali,
po klicih s svetom stik smo obdržali.

KORONA BILA JE, KAMOR KOLI SI ŠEL

Korona bila je, kamor koli si šel, bal si se jo dobiti,
saj so zaradi nje ljudje umirali,
zato smo se v hišo zapirali.
Korona bila je edina stvar, ki je nisi hotel s prijateljem deliti.

Po spletu so se o koroni širili miti,
ljudje so to prebrali
in mislili, da z vitamini bodo boleznimi ubežali,
vseh teh pravil bili smo siti.

Saj nisi vedel, naj greš se cepit ali raje se testiraš,
nekateri so bili za,
drugi niti za morda.

Nisi vedel, naj se strinjaš ali protestiraš,
ali se ti da gledati poročila ali se ti ne da,
ali si s tega planeta ali z drugega sveta.

EPIDEMIJA ZAPRLA JE DRŽAVO

Epidemija zaprla je državo, od doma moral si se učiti,
resda lahko si dlje spal
in igrice med poukom igral,
a na uro nisi smel zamuditi.

Morali smo ocene pridobiti,
lahko si cele dneve spal ali pa si si nove cilje zadal.
Saj vsak si bo svojo usodo izbral,
sam si izbereš pot, po kateri boš mogel hoditi.

Kdor želel je, lahko ocene z goljufanjem je pridobil.
Če si jih je zaslužil ali ne, je žal vseeno,
a goljufanje tu bilo je zagrešeno.

Mogoče mu žal bo za znanje izgubljeno,
ko videl bo, da goljufanje res ni zaželeno,
da bolj je vredno znanje s trdom pridobljeno.

SAMO DA BILO BI TAKO, KOT JE VČASIH BILO

Samo da bi bilo bi tako, kot je včasih bilo, bil je tvoj up in hrepenenje,
saj so prepovedali ti s prijatelji druženje.
Karantena bila je kot zaporne kazni služenje
in blažitve ukrepov kot novo vstajenje.

Pa spet prišel je nov val obolenj in ugasnil v upanju ti gorenje,
bi rešilo nas le skupnih moči združenje.
Ali spet bilo bi neuspešnih poskusov pluženje
in spet bi se vrnili v korona življenje.

V tem času so spomini se vrnili,
na preteklost, druženje in potovanja,
mogoče še na otroštvo, čas, ki bil je poln s prijatelji igranja.

Vrnili so se spomini, ki smo jih skoraj pozabili,
končno vrnil se je čas normalnega izobraževanja,
ne pa za računalnikom spanja.

OBDOBJE KORONE ZAENKRAT JE KONČANO

Obdobje korone zaenkrat je končano ... in maske so padle.

Vsi smo se tega obdobja veselili.
Končno brez mask bomo okoli hodili,
iz igre maske so izpadle.

Čeprav prejšnja leta so načrtovanja za počitnice propadla,
letos v tujino bomo krenili.

Veselja, kot že nekaj let nismo, letos bomo izpili,
saj so nam prejšnja leta možnosti za druženje obolenja kradla.

A ne veselimo se prehitro, ker v celoti to končano ni,
še vedno ljudje za korono zbolevaro
in doma jo prebolevaro.

Naj vsak po svojih močeh poskrbi,
da oboleli doma ne samevajo
in da ti končno okrevajo.

PRAV Z VESELJEM JIH V SPOMINU BOMO LE NOSILI

Prav z veseljem jih v spominu bomo le nosili,
saj muka z njimi bilo je dihati,
skozi njo nisi mogel pihati,
končno smo se te nadloge rešili.

Veselo brez mask se bomo veselili,
končno ljudje nad pravili nehali so nosove vihali.
Število obolelih je nehalo nihati,
da korona je končana, smo upanje dobili.

Končno med sabo razumemo se brez ponovitev,
saj se prvič nismo razumeli.
Smo morali parkrat ponoviti, da smo dojeli.

Ko pozabimo masko, več ne bomo iskali rešitev.
Nihče od nas je ne zahteva, če v šoli je ne bomo imeli.
Odkar korona se je začela, le to smo si želeli.

A TEGA OBDOBJA NIKOLI NE BOMO ZARES POZABILI

A tega obdobja nikoli ne bomo zares pozabili,
ker v življenju so se pojavila nova pravila.
In nam korona nekaj možnosti za druženje je izpila,
marsikdaj bomo to še v pogovoru omenili.

Mogoče ni še konec in jo bomo še kdaj v novicah zasledili,
a najstniška leta naša generacija z vsem veseljem bo užila.

Saj v nas po druženju se je še večja želja razvila,
druženje še bolj kot drugi bomo cenili.

Do zdaj smo skupaj le igrice igrali,
zdaj skupaj na zabave bomo hodili,
konca korone se bomo skupaj veselili.

Slovo od korone bomo jemali,
iz obdobja korone smo se veliko novega naučili,
željo po druženju bomo potešili.

DOKONČNO SPOZNALI SMO OBRAZE

Dokončno spoznali smo obraze, ki maske so jim identiteto kradle.

Zdaj vidimo, ko človek se smeji,
in obraz, ko kaj prav mu ni.
Hvala bogu, da maske so padle.

A druge skrbi so nas napadle.
Iz Rusije vojna preti,
iz Ukrajine narod k nam beži.
Ideje o popolnem svetu so propadle.

Vedno nekaj mora svetu mir krojiti.
Bolezen ali vojna – vseeno je kaj.
Enako kot v zgodbah, a tam napada zmaj.

Pohlep drugih mora lastnemu narodu kri preliti.
Zaradi dogovorov vodij, a narod sploh ne ve, zakaj.
Je videti, da moti jih, ko na zemlji je živeti, kot bil bi raj.

»LE NAJ SE NE PONOVI,« BOMO ZDAJ GOVORILI

»Le naj se ne ponovi,« bomo zdaj govorili,
saj nočemo, da bi se k nam vrnila.
Da nam življenja ne bo več bolezen grenila,
po življenjski poti brez korone bi radi krenili.

A zdaj upamo, da v vojni se ne bomo borili,
saj Rusija druge države napadati se je odločila.
Najprej na Ukrajino je planila
in vojno skoraj celemu svetu so obljubili.

Tako le upamo, da nekdo se spametuje,
da vojna ne bi se zgodila,
da nedolžna vojska ne bi se borila.

Zaradi vodij držav se zdaj vojska bojuje,
čepprav vemo, da vojska sama raje mir bi proslavila,
in vemo, da kri se njihova bo v rečnem toku poslovila.

EDINI ZVEZDNI UTRINEK NA NEBU ZA TO ŽELJO BOMO PORABILI

Edini zvezdni utrinek na nebu za to željo bomo porabili,
da ne vrne se bolezen in da do vojne ne pride.
Naj vsaka vojna na svetu v mir preide,
takrat prišel bi dan, ko vsi bi na tegobe pozabili.

Kot brat z bratom kozarec vina bi izpili,
le en dan do jutra in dokler sonce ne zaide.
Da sreča celi svet obide,
le en dan, saj potem bi spet vsak svojo pot hodili.

A vemo, da to se ne bo zgodilo.
Vedno bodo nesoglasja na svetu usodo pisala,
in želja po uspehu nam pot bo zarisala.

Lahko le upamo, da to bo hitro minilo,
da v svojih pesmih srečen konec bom lahko opisala
in mladina si bo lepo življenjsko pot narisala.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Nina Štefanič

Mentorica: Klavdija Zver

Dijaški dom: Dijaški dom Šolskega centra Rogaška Slatina

MASKE SO PADLE

Zdaj vem, zakaj
na svetu ni več takšen raj.
Vsi ljudje so svoje prave obraze razkrili,
odstranili masko, za katero so se prej skrili.

V večini vidiš hudobijo in sovraštva obilo.
Spet drugi veliko o drugih za povedati imajo,
a zase poskrbeti ne znajo.

Tudi ti si pravi obraz razkril,
ki se je prej v drugačni luči svetlil.
Delovalo je do danes,
ko sem ti verjela,
zdaj pa se ti je maska snela.

Verjemite, da se vsakemu pravi obraz vedno pokaže
in vse laži na plan prikaže.

Modri nasvet, ki še vedno velja
in ga veliko ljudi pozna:
Vedno bodi takšen, kot si,
ker res ni veliko takih,
ki dobro srce imajo,
in se drugačni, kot so, ne izdajo.

Ste že ta občutek občutili,
ko ste drugačno sliko človeka potem dobili?
Jaz iz lastne kože vem, kako to boli,
ko te nekdo krivega naredi
in ti samozavest dol spusti.

Jaz sem ta naslov v tem smislu začutila,
me je ta misel v svojo preteklost spustila,
zato sem jo na papir izlila.

Nikoli ne spreminjaj se za druge,
dvoličnosti ne kaži in se izogibaj laži.
Vsak človek srce ima, zakaj se s tem raje ne pohvali
in lepe besede iz njega spravi?

Včasih premalo cenimo druge stvari, ki jih imamo,
nekaterih pa sploh dobro ne spoznamo.

Vem, nekateri se nikoli ne bodo spremenili,
ker očitno niso dobrega življenja dobili.
Ampak takšno je pač življenje,
polno padajočih mask,
kar prinaša nam trpljenje.

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Katja Oberč

Mentorica: Klavdija Zver

Dijaški dom: Dijaški dom Šolskega centra Rogaška Slatina

MASKE SO PADLE

Vsako jutro ista priča,
izberi masko tako, ki se ti sviđa.

Ena jezna,
ena pa brezvezna.

A pod njo?
Jaz ne čutim čisto ničesar.

Samo da nihče ne vidi,
kaj se dogaja.

Da maska mi je padla,
ker sem realna.

Ni bolečine,
samo vreznine.

Ker moja duša je hladna
kot tišina glasna.

Naslov dela: Nosim masko, torej sem

Avtorica: Lana Furtula

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

NOSIM MASKO, TOREJ SEM

Kakor občudujemo umetnost na stenah muzejev
in ne te na stenah stranskih ulic,
tako ti raje živiš v popolnem,
popolnoma nerealističnem svetu,
mar ni lažje živeti če ne poznaš celega sebe?
Ali ni lažje živeti, poznati le selekcionirano različico sebe?
Mislimo, da je slika najlepša, ko je brezhibna.
Pozabljamo namreč, da umetnik ne dela napak.
Sem to, kar mislim da sem.
Sem to, kar si dopustim biti.
Jaz sem za kogar se pretvarjam biti.
Ranljivi nismo za druge,
namreč drugi mislijo le o sebi.
Ljudje smo egocentrična bitja.
Kakor jaz držim fokus
na svoji podobi,
tako ti preiščuješ
svoje odločitve.
Sneti masko z obraza,
te dandanes razkrije zunanosti,
a sneti masko z duše,
te razkrije svoji notranjosti.
Mar ni lepota navznotraj in ne navzven?

Naslov dela: Krinka

Avtorica: Lea Žlogar

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

KRINKA

Prekrije, zakrije,
dokler popotnik si oči ne odpočije.

Išče, tava, vabi,
ta maska hitro te omami.

Nato te vzame, veže,
dokler tvojo dušo v celoti ne razreže.

Potem te razgali
in pusti samega na skali.

Maska je padla,
razkrila resnico in pokrila pravico.

Konec je. Vsi vedo.
Vse je temno.

Naslov dela: Biti

Avtorica: Lea Žlogar

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

BITI

Nočem se skriti,
nočem se odkriti.

Vsi nosijo maske,
da lahko so prikriti.

Jaz nočem ostati in
se predati.

Hočem vstati, oddati
in se podati na pot.

A nekaj me veže, stiska,
nekaj v meni pritiska.

Maska me sili, da
ostanem v vili.

Da ostanem med njimi,
ki svojo usodo so že zakrojili.

Hočem se odreči,
a ne smem se opeči.

Vstanem, odvržem
in pritisku ne podvržem.

Pogledi so medli,
da skoraj bi me zmedli.

Zavedli bi me,
povedli na stran, tam, na onostran.

A se ne dam, vztrajam, trajam
in se maski ne predajam.

Naslov dela: Senca

Avtorica: Lea Žlogar

Mentorica: Saša Jerman Šterk

Dijaški dom: Dijaški dom Tabor, Ljubljana

SENCA

Ne more se skriti,
ne moreš ji uiti.

Tukaj je.
Na vsakem koraku preži, da brž te ulovi.

Vzame te, veže,
dokler v tvojo dušo ne poseže.

Reže, trga, klesa,
dokler duha ti ne izsesa.

Videz je drugačen,
popačen.

Ko maska pade na tla,
vsakdo ti jo lahko pomendra.

Ni več sence, ni več luči.
Nikjer ni pomoči.

Zaspati? Ostati?
Ta maska nate preži,
da znova te zgrabi, omami in prepusti.

Naslov dela: Maske so padle

(Sklop pesmi: Priznam 1, Priznam 2, Odkrito)

Avtorica: Minea Srpčič

Mentorica: Mira Narobe

Dijaški dom: Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana

PRIZNAM 1

Zadnja beseda.

Zadnja beseda z zadnjim pogledom je padla iz mojih ust.
Beseda, ki je ne bo nikoli več slišati.

Maska je padla, moj pravi obraz je razkrit. Tiste
moje rane, ki jih ne morem niti pogledati, kaj
šele razporediti v spominski čas in prostor. Raje
jih opazim, bežno, in nadaljujem.

Hodim dalje, grem dalje, živim dalje, delam nasebi.
A vedno znova me nitke vlečejo nazaj,

nitke, ki izvirajo točno iz tistega časa in prostora.
Nitke, katerim ne dam priložnosti, da bi jih videla.
Do sedaj.

Ker maska je padla.

In beseda je bila izgovorjena.

In boli tako neznansko močno, da bi jo najraje zatlačila nazaj.
Ampak nazaj več ne gre, tam ni več poti.

Pot, pa čeprav zamegljena, je dostopna le naprej.

Groza me je, brez varovala na sebi, ki me je, kljub vtisu da me varuje in skriva pred drugimi,
v resnici varovalo samo pred sabo.

Skrivalo me je pred lastno bolečino in se ob tem sklicevalo, da je tam le za druge. Da drugi ne
bi videli moje preteklosti, črt na mojem obrazu, da jih ne bi bolelo.

Toda najbolj boli mene.

In sedaj, ko je vse odkrito in razkrito, razgaljeno.
Sedaj lahko stopim naprej v to nežno bolečino. Lahko
jo poljubim in potolažim. Lahko jo objamem.

In z njo hodim naprej. Hodim naprej tako, da ona zdravi mene in jaz zdravim njo. Lahko
se potopim v nov svet, kjer maske in skrivnosti niso potrebne, kjer niso stalnica.

Lahko se potopim v svet, kjer je vse (svetloba in tema) in kjer s tem ni nič narobe. Sploh pa ne dovolj narobe, da bi potrebovala masko.

PRIZNAM 2

Vedno znova. Vedno znova mežika kakor bežna misel v možganih. Kakor tiha sirena v daljavi. Počasi se približuje. Prepočasi.

In čutim jo v prstih, čutim v telesu, v duši, v srcu.
Nekje globoko tam dol. Globoko, pregloboko.

In včasih me zapeče kakor bič po koži in pusti blede sled. Čisto blede. Prebledo.

In potlej spet kdaj zašepeta v moje uho. Šepeta potiho, šepeta prikrito. In slišim šum, slišim ga. Zlije se v glasbo čričkov. Naraven je. Preveč naraven.

Slutim a vendar ne čutim.

Ne čutim nič, dokler me ne udari z vso silo.
Dokler me ne preplavi in poplavi in utopi.

Dokler me ne drži v grlu in draži v očeh.
Čutim a vendar ne slutim,

Da me zajema črn oblak pod svoje krilo. Da me mečka in tlači, me potiska ob tla.

Prepozno prepoznam nevarnost, prepozno si zaupam.

In potem spet, predenj to sploh spoznam, sama sebe izdam.
Maska se mi stopi z lic in odkrije se rana,

ena sama, katere delov je tisoče.

Odkrije se in me prosi, moleduje, naj jo pogledam.
Vedno znova, vedno znova.

In končno jo gledam. Gledam globoko in močno.

In lahko se le opravičim in zahvalim svojemu preteklemu jazu,
za vse kar je bilo in kar je.

Lahko le strmim in jočem ter se hkrati smejim. Lahko se le prepustim, da me vse preplavi.

Vsi občutki in trenutki, ki so se skrivali za masko. Lahko jih začutim do najglobjega pekočega znamenja in mu končno dovolim, da se vidi in sliši.

Lahko zadiham.

Zadiham v svobodi čutenj

ODKRITO

Praznina zajema polno dvorano.

Odmevi resnice se izgubljajo v smradu laži.
Ritmično se pretakajo skozi odprta okna.

Preostanek mrtvo, na dnu src v temi ždi.

Prelivajo se besede v vzklike,
prelivajo pogledi v pozdrav.

In hkrati tesnobno vse smejoče obraze, razjeda
votlost prikrita, skritih težav.

Hodimo kakor lutke po prostih, svobodnih tleh, ujete
v krču robotskega gibanja,

po ukazu nevidnih sil družbenih kuratorjev.

Z notranjim prekrivanjem, brez prehajanja, brez izlivanja.

S steklenimi očmi gledamo svet,

kot skozi ekran nove televizije s starimi programi.
Obdani s strupom, odvzeti upom.

Počasi pretakamo lastno kri, za vedno v družbi, sami.

In če se svet ustavi in nam vsem padejo našemljeni obrazi? Če
se pokaže resnica in se stopijo laži?

Če se za en sam trenutek res zavemo lastnega dihanja

Potem vsaj vem, da se še vedno lahko živi.

Naslov dela: Pesmi - zbirka

*(Sklop pesmi: Brez naslova, Strah, Tujec, Vrtnica, Ledena doba,
Brez naslova)*

Avtorica: Minea Srpčič

Mentorica: Mira Narobe

Dijaški dom: Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana

BREZ NASLOVA

Danes ni snega.
Bela so polja in belo je mesto,
Polno nežnih, belih, mrzlih snežink.
Ampak danes ni snega.

Na polici ni kave.
Je rjav prah z močno aromo in ostrim vonjem.
Prah v posodi z etiketo »Kava«.
A vendar, danes ni kave.

Na veji zunaj ni ptice.
Je majhna perjasta žival,
Z rdečkasto glavo in rjavim telesom.
Z majhnim kljunčkom, ki poje.
A vendar, zunaj danes res ni ptice.

Danes me ne boli duša.
Čutim bolečino v prsih.
A vendar...
Ne...
Danes me duša boli.
Tako, kot je zunaj sneg in je na polici kava in na veji ptica.
Danes me duša boli. In to je v redu.
Danes sem žalostna. In tudi to je v redu.
Ker vem, da je tudi to, da nisem v redu, v redu

BREZ NASLOVA

Danes ni snega.
Bela so polja in belo je mesto,
Polno nežnih, belih, mrzlih snežink.
Ampak danes ni snega.

Na polici ni kave.
Je rjav prah z močno aromo in ostrim vonjem.
Prah v posodi z etiketo »Kava«.
A vendar, danes ni kave.

Na veji zunaj ni ptice.
Je majhna perjasta žival,
Z rdečkasto glavo in rjavim telesom.
Z majhnim kljunčkom, ki poje.
A vendar, zunaj danes res ni ptice.

Danes me ne boli duša.
Čutim bolečino v prsih.
A vendar...
Ne...
Danes me duša boli.
Tako, kot je zunaj sneg in je na polici kava in na veji ptica.
Danes me duša boli. In to je v redu.
Danes sem žalostna. In tudi to je v redu.
Ker vem, da je tudi to, da nisem v redu, v redu

STRAH

Strmim v neznano.
Krvavo rdeče.
Strmim in s počasnimi koraki hodim proti.
Bolj se bližam, bolj krvava je rdeča barva, ki se odbija od podob v mojem vidnem polju.
Strmim v rdeče trne, v rdeče luže goste tekočine, v rdeča mogočna drevesa, ki se dvigajo v neskončnost in svojo obliko izgubljajo med nežno rdečimi oblaki.
Strmim.
In srce mi bije hitreje.
Bolj razmišljam, kam sploh grem in kam vodi pot, po kateri hodim, bolj rdeče se zdijo oblike okoli mene.
Težje diham.
Bitje mojega srca odmeva v rdečini, ki me obdaja.
Zasukam se nazaj.
Pogled uprem po potki navzdol, od koder sem prišla.
Črnina.
Sama črnina. Nič drugega.
In dlje ko zrem v neskončno črnino preteklosti, bolj se zdi, da se po njej sprehajajo še toliko bolj črne podobe.
Črne sluzaste roke se iztegnejo iz ozadja in skozi rdečo meglo počasi potujejo proti meni.
Tih šepetajo nerazločne, a vendar še preveč znane besede.
Srce mi skoči v grlo, rdeča meglica me objame.
Spet se obrnem in hitro stopim naprej po poti.
Vsakič, ko se v paniki ozrem nazaj, so roke bližje, kot da me bodo vsak čas zgrabile in potegnile nazaj.
Zatisnem oči in z zaupanjem stopim naprej.
Rdeča vročina nenadoma izgine.
Ustavim se.
Zadiham.
Srce se mi umirja.
Obda me hladna sapa vetra.
Postopoma in počasi odprem oči.
Zaslepi me globoka modrina neskončnega neba.
Ob meni se svetlika plitvi zeleno moder potok, njegovi mili valovi in tiho žlobudranje mi v dušo vlivajo mir.
Pogledam naprej.
Živo zelena trava se razteza skozi neskončne doline in gozdnate griče.
Na sinjem nebu plavajo nežni vijolični oblaki.
Še zadnjič se ozrem za sabo in v daljavi zagledam zginjajočo rdečo, ki se zliva v črno in se potihoma oddaljuje.
Globoko vdihnem.
V zraku se čuti življenje.
Čutita se olajšanje in mir.

TUJEC

Sprašujem se, čigave so moje oči.
Ko se pogledam v ogledalo, mi delujejo tuje.
Čeprav, morda, se mi zdi bolj tuj moj obraz.

Misel mi od realnosti beži,
čeprav morda v resnici beži realnost od misli.
Saj smo zgradili svet, ki zavrača resnico.

Sprašujem se, če so le moje oči tuje.
Je res, da le jaz ne razumem, kar vidim?
Ne razumem realnosti, v kateri živim.
Ne razumem načel, katerim slepo sledim.
Zakaj nasprotujejo mojim mislim?
Zakaj nasprotujejo naravi?
Zakaj nasprotujejo svetu, resničnosti?
Zakaj nasprotujejo ljudem?

Res nihče več ne opazi lepote, ki nas obdaja, in strupa, ki nas utaplja?
Res nihče več ne zaupa lastni duši in zato raje trpi?
In vem, da trpi veliko ljudi.
Ne vem, če poznam osebo, ki ne bi globoko v sebi trpela.
In vem, zakaj jo boli.
Ustvarili smo svet, ki zatira sam sebe.
Ustvarili smo resničnost, ki ustvarja le žalost in trpljenje ter hkrati ne pozna zdravila, ki bi to
lahko odpravilo.
Ker ta svet nima odgovorov na lastne težave,
Ima ga ta, ki smo ga, meni nič, tebi nič, raztrgali na tisoče dele.
Živimo v sistemu, ki ne dopušča dušam biti cele.
Delo od zore do mraka,
Iz veselja v pogubo.
Vedno v mislih za srečo, a v resnici za izgubo.
Res.
Res me zanima, če so to le moje oči.

VRTNICA

Niso vse rože vrtnice.
S krvavo rdečimi listi
in trni, posutimi po njihovem telesu.
Povzročiteljice sladke zavisti,
da predramijo solze očesu.

Niso vse vrtnice rože,
da kakor poslednje slovo
odmevajo v tujo ti deželo.
Kakor veter močno in mrzlo
ti venomer božajo lica in čelo.

Niso vse rože vrtnice.
S težkimi zahrbtnimi nameni.
Z veselim korakom, a srcem v daljavi.
Da jim ni glasu o sreči nobeni.
Da ovejo in grejo na svojo pot davi.

Niso vse vrtnice rože.
Da te ranijo in izpustijo,
ti lažno veselje z nasmehom izpovejo.
Da vselej s časom počasi bledijo,
ti žalno tegobo v dušo vezejo.

Niso vsi vrtnice.

LEDENA DOBA

Včasih nebo zasije,
zasije kot prizor iz sanj.
In bolečino počasi zalije,
zalije srce teh tisočih ran.

In včasih potem se ne spomniš,
ne spomniš vseh bridkih bolečin.
Srce počasi zapolniš,
zapolniš z veseljem vse do največjih globin.

In zdi se, da za dan ali dva,
morda za mesec, celo leto,
se življenje poznano ustavi
in se ti novo, prerajeno pojavi.

In v duši, ki poprej je bila
kot temna jama, brezno brez dna,
ki bila je sopomenka hrepenenja,
je sedaj roža, polna življenja.

In hodiš tako, ti ptice pojo,
ob vsakem koraku, vsakem trenutku.
Te oblaki zakrijejo v sladki žalosti,
a te sonce spet objame v svetli radosti.

A le potem, po dolgem času,
se življenje spet spravi v poprejšnji tir.
Zamolkne ti veselje v glasu,
zbudi se življenje, spet polno ovir.

Ah, ta ledena doba!
Kam se obrneš, tam konca ji ni.
In z odejo se ogrne tvoja podoba,
a vselej se trese, ko v mrazu zaspi.

Kam naj grem, da več je ni?
Da sonce posije v utrujene oči,

da življenje po žilah mi obrodi.
Le kam naj zbežim, da prikaz ta zbledi?

A res, ledena doba je le doba.
Morda ta kmalu minila bo.
Morda je kakor zaklenjena soba,
ključ najdeš in zbežiš pred njo.

A kje bil bi ključ?
Morda v meni, v moji volji in moči.
Morda ta luč,
o kateri sanjam,
je vbistvu mi prav pred očmi.

Hladne stene, temne sence,
a po obrazu smeh se mi podi.
Ko pogledaš žalosti v lice,
spoznaš, da ključ za vse si ti.

BREZ NASLOVA

Neskončna globina. Neskončna modrina. Kakor magnet me privablja v svoji lepoti. Kakor modrinkasto jezero, ki me kliče z nežnim žlobodranjem, s tihim šepetom, ki miri kri v mojih žilah.

Neskončna modrina, neskončna globina. Skozi katero prodira najčistejša oblika tvoje svetle duše. Najbolj popolno nepopolna oblika tvojega obstoja.

Neskončna globina. Neskončna modrina. Bije v ritmu tvojega krvavo rdečega srca. V ritmu ran in bolečin, ki se v lastnem, neskončnem odsevu odpirajo kakor zaprt rozni cvet ob prvem pogledu pomladi. In hkrati bije v ritmu globoke lepote in nežnosti, katere na prvi pogled ni videti.

Neskončna modrina. Neskončna globina. Tvoj pogled.

Naslov del: Poezija – več pesmi

*(Ko bi le imel oči, Njen pogled, Ptica, Pesem srca, Svoboda,
Najvišja pesem, Poletno nebo, Cikel Haikujev o življenju in sebi)*

Avtor: Bruno Žižmund

Mentorica: Klara Pavlinič

Dijaški dom: Dom Janeza Boska, Želumlje

KO BI LE IMEL OČI

Ko bi le imel oči,
da videl bi
vse stvari,
ki jih delaš ti.

Ko bi le imel ušesa,
da slišal bi nebesa
tvojega telesa,
lahkega peresa.

Ko bi le imel nos,
da vohal bi tebe kos,
tvoj jagodni glos;
kot da bil bi bos.

Ko bi le imel usta,
da bi čutil, kako hrusta,
kakšne so slive avgusta,
smeh snežnega spusta.

Ko bi le imel kožo,
bi postavil se v ložo
in podaril bi ti rožo,
tisto tvojo tavžentrožo.

Ko bi le imel čut,
bi kar naenkrat bil obsut,
z darom čutenja zasut,
a ta svet je do mene krut.

Ko bi le imel oči,
da videl bi
vse stvari,
ki jih delaš ti.

NJEN POGLED

Čeprav iz dna srcá prav dobro vem,
da te ljubiti več ne smem,
te prosim zdaj ponižno,
poglej me zopet nežno.

Lesketajoče so oči rjave,
tvoje, mile, drage, prave,
ki v sončnem blišču
in čustev igrišču

neomajno iščejo, iščejo,
dokler njih ne obiščejo –
mojih oči bednih,
žalostnih, nevrednih;

in rečejo: »Čemu vztrajati
in nadaljevati,
ko pa naš cilj ni tam,
kjer bilo bi nas sram?«

Tako izgine spred oči dekle,
ki nič ne zna in nič ne vé
o življenju mojem,
o življenju svojem.

Žal še vedno, oh, po svetu tava
kot da prazna njena glava –
nič ne vidi reva,
nič od nje ne seva.

Zdaj, ko to vidim, ne gane me več,
ne branim se, ni mi (več) všeč.
Enkrat nekaj bilo
nikoli več ne bo.

PTICA

Ptica,
golob, vrabec ali sinica.
Vse,
vse letijo, kar jih je.

Letijo,
zares letijo.
Svobodno,
zares svobodno.

Krila
njih jih nesé,
vile,
ki skoz' vso noč bdé.

Sanjarijo,
zares sanjarijo.
V oblakih,
resničnih oblakih.

Brzice hiteče
njih valovi šumeče;
stezice drhteče
njih kaménje ihteče.
Rekoč:

»Dajte ptice nam svobodo,
to brezmejno radóst,
Vesélost!«

Vsaka,
vsaka, prav vsaka;
drobna, drobna ptica,
ti svobodo položi na lica.

Zatorej se le spomni,
da ptica je svoboda
in ti s' tud' del nje;
to pomni

PESEM SRCA

Kar čutim, to povem,
a včasih se ne zavem,
kakšno pesem igra
orkester mojega srcá.

Kdaj žalostno, kdaj veselo,
vé, kakšen tempo si bo vzelo,
to moje srce,
ki obenem predstavi jim ime.

Tistim, ki me dodobra poznajo
in veliko srce imajo.
Tistim, ki me še niso srečali
in pljuča si povečali,

da v polnosti vdihnejo
in svečko mi upihnejo.
Če veš, kako ti je ime,
potlej veš tud', kakšno je tvoje srce.

SVOBODA

Svoboda. Ali veš, kaj to je?
Kaj pomeni ta beseda?
Kaj skriva v sebi vse?
Kdo ve, ali je polna ali prazna skleda?

Svoboda je to, da svoboden si,
da lahko poveš svoje mnenje;
večje ugodnosti v svetu ni;
s tem res polepšaš si življenje.

Svoboda je to, da razprta krila imaš
in samo čakaš na vzlet –
vsem še pokimaš
in uživaš svoj polet.

Svoboda je skleda polna,
polna skrivnosti, mirovnosti
kakor ovčja volna,
ki zažari v svoji polnosti.

NAJVIŠJA PESEM

Najvišja je pesem moja,
ki samo tebi pojem jo,
ki samo zate tinto žre,
ki nihče drug razume je ne.

Samo zate, samo zate
sedim in sedim
in kaos v glavi moji
na papir poskušam dobit'.

Orkester mojega srca
skupaj več ne igra
zaradi take energije,
ki oddajajo jo tvoje simfonije.

Tvoje simfonije,
koncerti in koračnice
tako ubrano pojejo;
sploh ne vem več, kje je a.

Dirigenta 'majo lep'ga,
črna pika, lepa barva in belina;
še nikoli priča nisem bil
takšni taktirki, bleščeči se kot ...

Daleč seže periskop,
odbija, lomi in usmerja
žarke tvoje vse lepote
tvoje grozdje mehko, sladko,
tvoje vino čisto, žlahtno.

Kar cedijo se mi sline
od vsake tvoje, ja, obline,
vse od breskve, češenj in maline
kača 'ma skušnjave fine.

Samo še smetana »fali«,
mehka je in diši,
v jesenskem pišu valovi;
bela, čista kot nebesa
lepša še od marsičesa.

Brhki so brhki
rožni cvetovi;
oznanjajo lépo,
drhtijo bridkó.

Ko solna ti voda
iz očesa priteče,
glavo prisloni,
se vame obriši.

V naročju se tvojem
počutim kot angel,
ki spi na oblakih
in sanja in sanja ...

POLETNO NEBO

Sinjemodro je nebo.
Ležim na plaži,
skrbi več ne bo
in svet bo zopet lažji.

Ozrem se v višino,
v belo modrino
nežno kot sneg,
ki žene me v beg.

Pozabim na vse laži,
slišim le še smeh,
ki ublaži vsakršen greh.
Čas pa vztrajno beži.

CIKEL HAIKUJEV O ŽIVLJENJU IN SEBI

znam gledat z očmi
pa čeprav samo temo
zdaj zaprem oči

naiven pogled
prisrčni pogovori
iskrenost otrok

zakaj bi garal
zakaj bi se trudil bit'
nekdo, ki nisem

vsak bo umrl
nekdo za njim žaloval
krog ljubezni

življenje kratko
tu, zdaj; življenje sladko
tam in za vedno

Naslov dela: Maska

Avtor: Franc Absec

Mentorica: Klara Pavlinič

Dijaški dom: Dom Janeza Boska, Želimlje

MASKA

V razredu sem prvič oči ti ugledal,
lepoto bi takšno težko res spregledal.
A ker ti nasmeh je zakrivala maska,
na srcu se mojem naredila je praska.

Tako mi minil je celoten september,
vse šlo je enako skoz dolgi november,
na žalost drugačen ni bil ne december.
Še januar cel zamaskiran spomin,
enak februarški je bil Valentin.

Ampak marca maske so vendarle padle
in ustnice tvoje srce so mi ukradle.
Zdaj prvič uzrl tvoj sem nasmeh
in zame je to celoleten uspeh!

Naslov: Maske so padle

Naslov dela: Maske so padle

Avtorica: Veronika Vončina

Mentorica: Klara Pavlinič

Dijaški dom: Dom Janeza Boska, Želimlje

MASKE SO PADLE

Kot otrok zakrila sem svoj nasmeh,
najsrečnejši in najbolj iskren je bil od vseh.
Skrit za masko je izgubil svojo moč,
odrasel in postaral se je, ni več takšen kot nekoč.

Biti bolj drugim kakor sebi podoben
zdi načrt se udoben,
ker kakor dnevna oblačnost
straši me drugačnost.

Dan za dnem sama,
ujeta v svojem vonju,
s svojimi skrbmi obdana,
ki ne morejo čez maske zid.

Ne spomnim se več, kako dišijo drugi
in ko pride pomlad, še vedno vonj po zaledeneli strugi.
V moje srce prinaša hlad, odganja pomlad.

Ta hlad se je naselil pod masko mojo,
ampak jaz hočem videti tudi podobo tvojo.
Všeč mi je bilo, ker sem lahko jokala,
ne da bi se izdala.

Tistega dne pa sem spoznala.

Spoznala sem ljudi,
spoznala, da vsakega včasih kaj boli,
spoznala njihove nasmeh,
pozabila na njih vse davne grehe.

Sedaj jih vidim do srca.
Vem, da za čustvo sta potrebna dva.
Vem, kaj pomeni v deljenju se izpopolnjevati,
Vem, zakaj moramo se dopolnjevati.

Utrnila se mi je solza.
Solza, ki se ni mogla skriti pod masko.
Sedaj osvetljuje mi obraz
in je veselja dokaz.

Veselje, da lahko vidim nasmeh podarjen.
Tokrat ne zabije se v zid, ki je bil nekoč med nami zgrajen.

Naslov: Maske so padle

Avtor: Sara Hozjan

Mentorica: Klara Pavlinič

Dijaški dom: Dom Janeza Boska, Želumlje

MASKE SO PADLE

Redkokdaj se zavemo,
kako hitro vse se spremeni.
V enem trenutku si tu,
v naslednjem te že več ni.

Resnico nam je čas pokazal,
da tudi, ko nekdo trpi,
se nihče ne bo prikazal,
ki ponudil bi mu pomoči.

Maske so padle
vsem ljudem.
Pred mano neznanec ali prijatelj?
Iskreno ne vem ...

Preveč časa je minilo,
nikogar več ne prepoznam.
Vse se je spremenilo,
le jaz sem še vedno tam.

Tam, kjer življenje bilo je enostavno,
kjer ni samote, ne strahu,
kjer živeli smo spontano,
čisto brez sramu.

Naslov del: Brez mask, Haiku

Avtorica: Lucija Fric

Mentorica: Barbara Skralovnik

Dijaški dom:

Dijaški dom Antona Martina Slomška, Maribor

BREZ MASK

Nadeli smo si maske,
da pred resnico skrili bi se.
A smo očitno pozabili,
da smo po srcu še vedno ljudje.

Planet, poln prevar in laži.
Vsak po svetu s svojo masko hodi,
a sredi goljufij najdem tebe,
laž v tvoje vrednote ne sodi.

Hvaležna sem zate,
da sploh spoznala sva se.
A razdalja je kruta,
upam, da srečava se še kje.

Nama brez mask je bolje,
zdi se, da je z iskrenostjo lažje.
Tud' če v laž nekoč odeneš se,
jaz pozabim te ne.

HAIKU

Resnice več ni,
a tukaj si ti, ki si
brez maske, laži.

LITERARNI NATEČAJ – DOMIJADA 20.22

Zbornik literarnega natečaja Maske so padle, Domijada 20.22

Zbrani prispevki literarnih del dijakov dijaških domov v Sloveniji

Urejanje in prelom strani: Maja Oblak

Organizacijski odbor Domijada 20.22

Ljubljana, 2022